

LAURENTII TERRANEI

PERORATIONES

DOCTORALES

SELECTÆ.

PERORATIONES
DOCTORALES
LAURENTII TERRANII
SELBONAE

Illustrissimo, & Excellentissimo D.

D. HERCVLI IOSEPH LVDOVICO

TURINETTI

SACRI ROM. IMPERII

MERCHIONI, PRIERI, &c.

SUPREMI ORD. SS. ANNUNC. TORQUATO EQUITI,

CÆSAR. M. STATUS CONSILIARIO INTIMO,

COMMISSARIO IMPERIALI, ET IN ITALIA

S. M. PLENIPOTENTIARIO,

S. R. C. STATUS MINISTRO, &c.

LAURENTIUS TERRANEUS

S. P.

Uod Tuam supplex Tutelam, tum huic,
quam nuper dixi, tum cæteris aliàs
dictis, nunc evulgandis orationibus am
bio, ILLUSTRISIME, ET
EXCELLENTISIME D.

ea est causa, ac propè necessitas, quæ meæ culpam auda
cie facile eluat, & fidem asserat cultus erga Te publici

Et una mei. Quod illa Tibi suapte necesse accedat natura, ceteræ sequaces ac Sociæ sponte obsequantur voluntate erga Te mea. Nempè admirabilis planè Victoria ut laus tota Principi, sic gratulatio potissimum debetur Tibi, cui plurimum debemus quod gratulari possimus, Quem consiliis, operaque tantum agnoscimus Principis in re ista Adjutorem, ut ferè dicamus unum infra Principem, opificem gloriæ belli suscepti, huiusque Victoriae, adeoque nostræ Libertatis: Functum scilicet toto munere Fortissimi Civis, Nobilissimi Patritii, Fidi, Prudentis, ac Vigilantissimi Administri Cæsaris, Principis, Germanicæ simul ac Sabaudæ felicitatis, quorum primarias dignitates robustè adeò geris, ac splendide facis, ut dubium reddas quæ debeat magis, Et quali Tibi, an Cæsareo scilicet, an Sabaudò plura: An dum Principi adhæres consilio, vel ades operà, vel longè à Principe conformem Magnæ Victoriæ mentis ideam exprimis Cæsari; an dum quæ Sabaudus obtinuisti, agis Cæsareus, Et agis Sabaudò, plus etiam, agis Tuo more, mirabili Providentia, felicissimo exitu, communi bono. Hinc à Federatis in laudes Tuas Principibus honores, munera, commendationes amplissimæ, hinc fusissimi Regnorum plausus, hinc publica Patriæ vox, unanimisque consensus, quo Regni huius Præsidium ac Patronus diceris, æternum dicendus, communique amplexu

lexu dignus omnium amore Amor, & spes adhuc
major exciperis. Quibus tum Augustis, tum publicis
testimoniis majorem ut addere laudationē non possum,
aliam non debeo, ideò à laudibus Tuis, quod assolet,
enarrandis abstineo. Neque Te mihi, hisque meis Pa-
tronum invocabo longius, Vir Amplissime, tum ne
Tuam lædam facilitatem benè merendī, vel abutar
Tuo, immo Regnorum tempore, aut hoc rogare decus
& præsidium veluti novum, ac recens nunc primum
videar, quod antiquum ac gentilitium est familiæ meæ,
erga Tuam semper devotissimæ. Diu Cæsari, Principi,
nobis feliciter Vivas.

[The page contains faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side.]

IN DOCTORATU
PHILOSOPHICO MEDICO,

Per-Illustris Domini

IO. ANTONII PERRETTI,
LAUREA TRIUMPHALIS

ORATIO

Ad Sacrum, & Venerandum Philosophorum
& Medicorum Taurinensium Collegium.

A LAURENTIO TERRANEO
habita.

Anno M. D C C. V I. Mense Decembris.

TAURINI,

Typis Alfontii Joannis Baptistæ Guigonii.

Superiorum permissu. 1707.

IN DOCTORATU
PHILOSOPHICO MEDICO

Per Illustris Domini

IO. ANTONII PERRETTI

LAUREA TRIUMPHALIS

ORATIO

Ad Sacrum, & Venerandum Philosophorum
& Medicorum Taurinensium Collegium.

A LAURENTIO TERRANEO

habita.

Anno M. D. C. C. V. l. Mense Decembri.

T A U R I N I

Typis Altonii Joannis B. yllis Guigoni.

Reperitur in bibliotheca 1507.

Riumphet armorum strepitu mi-
tior etiam Sapiencia, dum inclytis
Academiis, præclaris officiis, ipsis
hisce Doctoratum comitiis, se-
dibus hisce suis, unde durissima

Arcis oppugnatione, strictissima urbis obsidione,
bello per totum Regnum vastissimo gravissimè
prohibita, longè deturbata, latè dispersa fue-
rat diu, Urbe jam fortissimè propugnata, obsi-
dione feliciter sublata, hoste fusissimè debella-
to, tutior jam splendidiorque, ac, ita dixerim,
triumphaliter capitolio huic suo restituitur, con-
firmatur, renovatur.

Emicat in vobis, Illustris. Reverendis. &
Excellentis. P. P. quem ad modum cum scien-
tiarum splendore Urbis hujus Regnique pacata
foelicitas, cujus estis pars maxima, ita cum Ar-
morum victricium Majestate, bellica salus, cu-
jus & pars estis non ultima, & participes singu-
lariter. Vestrae Dignitatis atque Sapientiae est
melius adesse publicae prodigio felicitatis, inti-

miùs sentire excessum fortunæ nostræ, splendidiùs efferre vultum tutatæ libertatis, & digna lætitiæ pompa beatam diem excipere, quæ restitutioni, quæ victoriis nostris inclaruit.

Intelligitis, Viri Sapientes, hanc fuisse plurimum in una, quæ momento quavis major erat, Urbium, plurium, quibus par urbs erat, Regnorum, parem multis urbibus, pari plurium Regnorum Fortitudini, Propugnationem: Intelligitis hanc fuisse Victoriā, quam à Fortissimo Duce, ab invictissimo Principe, à strenuissimis nostrum armis, ab auxiliaribus undequaque victricibus nobis certò spondebamus, sed clariorem longè Regi nostro, salutarem nobis, Augustoque Fœderi triumphalem, ultra quàm posset superbus utcumque sibi animus effingere, audax petere desiderium, plena temeritate spes expectare: Tam citam ut facilis visa sit arduitas maxima; castris tam amplè cum tota bellica utilique supellectili omninò captis adeò plenam, ut non completam, sed exundantem dicas; tanto cum hostium terrore ut fuga potiùs quàm pugna apparuerit, tanta hostium ex clade præcipitatio.

Sentitis tantas in una victorias non alii tribuendas, quàm unde meruit *Piissimus*, cui reddidit

didit Sapientissimus Princeps; altiori nimirum supremi Numinis dextræ, grandi adjunctæ Victorii animo, cujus in gestis ut Dei norma, sic potentia elucet singulariter, ita in hujus modi humanas, & vires, & fidem nimium superantibus apparet tota, ac mirabilior, dum totus ac mirabilior occurrit Victorius.

Ita, sapienterque sentientibus nostram cum libertate victoriam, quàm ultro me vobis adjungerem Auditores spectatissimi, & vestro huic animo, ingenio meo, omnium erga Principem cultui obsequuturus, per publicam horum temporum foelicitatem, per novas Victorii glorias excurrans, exigua vox grandem prosequerer famam. At rerum ultra numerum infinita series, gestorum ultra fidem inmensa magnitudo, quibus Principis gloria, publica foelicitas cumulatur, oratione claudi limitibus nimium angustis circumscripta, minimè patiuntur.

Quid tamen non ingratè dicendum? Unum certè, quod in tanto splendore præsertim effulget, in tanta copia singillatim occurrit, in tanta magnitudine singulariter eminet, quod Victorii trophæa æternùm insigniet: Illa superioris ordinis, altiorisque spheræ sinè timore, plenaque firmitatis Prudentia; Illa timoris adeò ac ferè credas

credas periculi nescia in extremis periculis Fortitudo, Quæ nundum Ethicis definitæ, nundum historiis exaratæ, una sunt virtus bellica Victorii propria, singularis, ac nova; quæ laborante par invenire nomen idiomate, permittatur **INTREPIDITAS** dici seu **VIRTUS AUGUSTIOR VICTORII**.

Hac una argumenti, quod in præsens debetur, particula (totum nec tota dicere, quæ nec partem credere posteritas poterit) Summam Bellicæ Regis gloriæ, & dulcissimæ hujus, qua fruimur salutis, tranquillitatis ac securitatis causam leviter attingens scientiis ac nobilissimis artibus, seu, quod idem est, vobis gratulationem, Earum, Vestrumque cultori eximio Candidato Plausus instituam.

Ultra fidem admirationis præclara jam pridem ac semper feceris **MAGNE VICTOR**, ut splendore Tui, grandiumque fama gestorum orbem impleveris; nunc priorem omnium gloriam recenti nimium magna superasti **VICTOR** jam **MAXIME** prodigio **INTREPIDITATIS**. Effecisti pridem quæ à nemine præterquam à Te fieri potuissent, nunc quæ nec à Te fieri posse videbantur, quem multiplici experientia, quantum possis didicimus diu.

Præ-

7

Præludia illa erant, Auditores Ornatissimi, præludia duntaxat eorum, quæ reservabat. Inerat ingenti animo, inerat reconditum adhuc sublimius aliquid, & magis heroicum; inerat in Magno VICTORIO Major alter quem promittebat. Detexit tempus quod ultra promissum, ultra fidem mirabilius celebrabit æternitas. AMEDEUM quem antè grandem adcò viderimus, ingenti nimium nova virtute inminueret. AMEDEUS qui nunc est, tunc expectabatur, nisi & magnum illum qui fuit, & qui nunc est, maximum unà miraremur.

Illa in quibus VICTORIUM totum credidimus, quia maxima, nunc quàm exiguam VICTORII partem fuisse planè tangimus, quia recentibus longè minora. Nondum se totum ostendendi amplum satis campum occasionemque fortuna, vel infortunium tulerat: Infortunium quippe maximum illud est solum, quo virtus se se prodat maxima ac nova. Sævisse intensius quàm aliàs unquam fata debere, crescere quo usque possent extrema pericula hoc erat opus, quo cogeretur totus prodire Victorius, ac ad altiore Magnanimitis, & gloriæ gradum supra se ipsum eveheretur.

Vicisti jam planeque triumphasti Germania
feli.

foeliciſſima , hunc adepta Victorium. Sic poteſt ſuo exhaustus milite , amicorum commercio intercepto , exiguiſſimis copiis , duobus Regibus contra ſe , rebus omnibus imparatiſſimum , irruentibus ſe ſolum objicere ac terrori eſſe.

Hoc animo potuit nullis ferè ſuis , paucis ſociorum copiis Gallo-Hiſpanam magnitudinē ac præpotentiam hoc tempore , his Regibus , hac Societate formidabilem , armis Italiæ toti domandæ , Regno cuique vaſto , potentique ſuperando paribus , totum hîc ferè tota contentione bellum ardentiffimè gerentem , potuit inquam , multiplici bellicæ architecturæ peritia , & ac curatione ſua incomparabili , in caſtris hyeme æquè ac æſtate ductis , aſſidua omnibus præſentia , ac imperatoria vigilantia incredibili , toto militiæ munere planè horrido ac inaudito per integrum biennium à Taurino , quod unum impetebatur , arcere glorioſiùs , quàm hoſtis licèt feliciùs per victorias quidem pretioſas Taurinum acceſſerit.

Quod demùm prope caſtrametatus , urbis nundum perfectè munitæ oppugnationem molitus , hanc , magisque Victorii conſtantiam dum tentat , belli non modò , ſed etiam , ut fertur , pacis artibus , utriſque Magno Fœderi infenſis ,
unam

unam opponens intrepidam constantiam, ultra non unius spem, coegit hostem recedere.

Atque interim quam senili juvenilibus ab annis longissimam providentiam, restauraverat Arcem, quam in ipso præteriti belli exitu multiplici campestri aggere, pro suo sapienti rerum omnium consilio muniverat, quam belli hujus principio augustiorem non modò, sed & tutiorem pro sua artium militarium omnium peritia, Urbem fecerat, utramque jam immenso cespitiæ munitionis opere, multiplici architectura perfectam, laboris diligentia absolutam, Regia magnificentia consumatam hosti parat summam prudentiam, quem summa interpiditate expectat, optat, & sperat iterum accessurum.

Jamque urbem Italiæ triumphorum dominæ caput, belli totius prætium, fortunæ cardinem, validissimum Augusti Fœderis propugnaculum, vel suarum urbium casu, Regnorum periculo mercatura, plena Bellovesi animis, aucta Hispanis viribus Gallia, Magnam Italiæ, plurimam Pedemontii partem tenens, utrobique triumphans, Germano extra Italiam pulso, parato extremis conatibus exercitu, Ductore potentissimo, omnibus ad rei arduum abundè instructo, meditatam diu Taurini obsidionem

B

arden

ardentiùs inferens , de expugnatione magis quàm de oppugnatione certior sibi non modò, sed & nationibus omnibus videbatur.

In tanto apparatu, in ultima hac rerum alea, in hoc capite ac prope fine Regni, quod apparebat, planè ruentis; in extremo sui, totiusque Domus Augustæ, nullis effugiis tutæ, discrimine, viribus suis exhaustum, à sociis suorum arduitate bellorum atque tentaminum implicitis remotum, quid grandi agitare animo Principem intenta putas Europa? Pacis licèt submissæ necessitatem pro sui Prudentia, aut etiam gloriosæ consilium pro Dignitate ac Sapientia sua, immo pacem ipsam altioribus sensibus specie belli premere ac dissimulare dubio procul videris attingere. Nunc vide quantùm à scopo aberraveris; quàm vana quàm falsa fuerint, quæ circumferebantur commenta pacificationis. Errat, quàm longè errat qui grandiore Victoriæ virtutem consueta magnanimitate metitur. Similem sibi aliàs pacifico expectabat; superiorem se ipso semper strenuissimo attonita stupeat Italia, percussa horreat Gallia, tota admiretur Europa: In extremi discriminis evidentia, in ipsa penè omnium desperatione, impavidum non modò, Heroicèque tranquillum, sed omnia cordatè sperantem

rantem, fortiter audentem, in omnibus energia quadam strenuitatis suæ, prodigio intrepiditatis, excessu, ita dixerim, magnanimitatis se ipso majorem.

Viget Austriacus in Sabauda Sanguis, viget utroque digna, utroque major in uno virtus; Juratam semel Austriam totus induit, totam spirat. Nunc demum Regni sui reliquias, seque totum Austriæ, Magnoque Fœderi devovit ac dedit.

Recedit Regia admiratissima Genitrix, Augusta incomparabilis Conjux, parvique simul Heroes Nati gemini, uterque teneris mavortius annis

Jam nunc ære puer gaudens, & pulvere campi.
Pluribus decora Principibus Celsissima tota Sabauda Familia, plenæque Aulæ nobilissimæ ex Urbe, jam dies aliquot bolidis igniariis infestata, hoste circumvallationis complementum festinante, nimixque constantiæ moram, ignitis in Regiam pilis, non sinè fremitu, increpante, coguntur evadere.

Quo ea in divulsione Principium sensu! quàm miseris Urbis totius lachrymis! quàm mæsto circumstantis, & suam magisque Principum sortem commiserantis populi vultu, dolorem ni-

miùm gravē ac indissimulabilē præ se ferentē! Sed quanta in tam luctuoso spectaculo, **VICTORII** firmitas aspectus (attonitus adfui) præsentia ac superioritas fortitudinis! ita dixerim, inhumana, certē major humanitate, ac super-humana virtus. Major illà Germanici Cæsaris uxorem Filiumque dimissuri.*

Ite (sic mecum ipse, nec siccis oculis, Regios Principes alloquebar) Ite crescentes in hostium fata Augusti Pueri. Fortia Patris facta & ineluctabile in adversis robur jam discite, dum hisce met factis, hisce Vos exemplis, huic unde seceditis Paterno Regno, sed tutiori, utque par ipsi, par vobis fiat, etiam augustiori parat.

Tuque etiam rerum nostrarum una *Salus*, primumque Præsidium **VICTORIUS** discessu Tuo securitatem, quam præsens faciebas, quantum exanimas primò, inde confirmas; Providentià, qua Illum nobis præesse voluisti, quo Te abesse nec nobis Patrem, nec hostibus Principem videretur; Consilio, quo dum hostem abesse plurimum cogis, Te nobis adesse magis præsentem agnoscimus; Strenuitate, qua dum hosti Te Ipso obesses, quantum Te nobis prodesse intelligimus; dum nostra avertis ac tenes fata, nobisque

adver.

* *Cornel. Tacit. Annal. lib. 7.*

adversæ perdis fortunæ dies. Sic incalcatum callem magnanima fuga per medios hostes aggressus, per victorias supra modum agens, infra conditionem passus Fortia, continuatas prosequutus, rara, sed Te Principe Heroica phalange, pleno hostium exercitu acriter insectante, semper hærente ac inminente, toties retuso, tandem repulso poenitus ac profligato, inaccessum gloriæ culmen es assequutus.

Interim acriter oppugnata Taurinorum Augustior, laboribus indefessa, periculis impavida, damnis indurata non modò, sed & alacriter constans, hilariter tuta, actuosè tranquilla, omnibus belli casibus superior, potest vel inter belli ruinas urbibus foelicissimis invidiæ, bellacissimis pudori esse; tam provido Imperantum Regimine, tam vigili Patrum ministerio, macti adeò virtute populi, animisque Spartha immo Taurino, sub hoc præsertim Principe, dignis.

At verò superbæ vim Urbi ultimam illaturus, reducto exercitu recollectus, longàque morà impatientior Gallus, pluribus quàm alia tulerit oppugnatio, machinis, vi, arte, nisu, ac marte toto, plus alio unquam, ut par esset ac superior fieret nostro, urbem una arcemque primò, indè Urbe arctè obsesta, arcem unam, latus

latus magis munitum intentat, sentiens quàm ex æquo sit valida, & ubique æqualis sibi civitas, cujus vis tota militum constet in robore.

Ergo tandem bellaces Galli tædiosis longo opere, dubiis ob subjectos passim vel frustrandos, vel erumpentes cuniculos, lentis acri propugnatione, luctuosis multiplici strage progressibus, toties eruptionibus oppressi, in assultibus repressi, in obsidionali opere vexati, tandem per cadaverum strues ne dicam an terræ fatalis aggeres? per tumulos suos magis quàm fossas, exteriora arcis munimenta, minorem machinarum vim, propugnatrix virtutis specimina eluctati, exteriorique fossæ margine, quòd acriter nimis propugnato, non planè expugnato, sed timidà victorià potiti, combusto vallo, excavatis ad fossæ marginem fenestellis ignivomis, cautiores proximiori in muros jactu, multiplici fulminum armamentario, horrifico machinarum tonitru, pyrobolùm nimbo, ferali saxorum pluvia, ingenti pilarum diluvio, infesta bolidum grandine, lato ignium vesuvio, pluribus cuniculorum inferis, inexpugnabilem arcem ictu, terrore, ruina continuò, ac vehementissimè quatiebant.

His

His omnibus unum *Dannius* opponebat Victorium, & dum se alterum mente manuque Victorium hosti sisteret, & dum Victorii cor, animosque cum *Inardo*, cum *D' Allerio*, hęc Urbis, illo arcis digno delectu, ac probatione Heroe provido, indefesso, fortissimo divideret, & dum propugnatoribus strenuissimis præ-tium servatæ Urbis, præmium indefessi laboris, gloriam profusi sanguinis proponebat Victorium, spondebat Eugenium.

Atqui Victorii Imagine ducum animis altiùs inhærente, ac militum menti, per illos, immo oculis fere affulgente Victorio, quantus in fide amor, in fortitudine ardor, in robore impetus viget? Victorio proposito est in arduissimis facilitas, in durissimis suavitas, in morte ipsa voluptas & pulchritudo; idque non veterano solum militi incomparabili, sed Tyroni etiam ac rudi, qui militiam velut natura insitam brevi usu altè jam possidens, cum potuerit veterano comparavi, fuit etiam præferendus; Quos sanè quis dubitet pugnasse ple-nos Marte Victorii?

Clatiora desideratis argumenta? Tanto impulsu collisa jam vastis hiatibus dispanduntur, inque ingentis ruinæ cumulum prolapsa (ob-
sessis

ferro deturbant, machinis trucidant, rogo comburunt.

Cives interim, Taurini Cives quanta alacritate in urbanam militiam collectus accurrit mœniis, quantà pietate ictis ac fessis occurrit?

Hic autem animus in milite, in cive unde est? totus AMEDEE est Tuus, dum Tuus erga ipsos amor, omnium erga Te fides constantes firmat in subditos, invictos format in milites; ut nos Tibi, Te nobis perpetuò servaremus. Per Te memorabit Historia tot Nobiles in mortis pro Patria contemptu, Curtiis, Scævolis, Horatiis æquiparandos: Adjunget Tuis nostrisque temporibus *Q. Servilium* alterum, qui Romam hanc propugnavit; *C. Sulpitium* alterum, qui hanc Romani portam imperii tutatus est; *Camillum* alterum, qui hoc Capitolium asseruit; quorum nomina priscis hisce majora dum recitabit posteritas, dediscet Romana loqui, dum semper occurrent Taurinensia.

At jam deponite ferocem illam lætitiā, quā ad majora etiam (si possent) facinora vestram paratis strenuitatem, Propugnatores fortissimi. Sentiit jam Victoriæ erga ipsum animos, fidem, constantiam, quanta cum sui utilitate, quanta cum gloria Grande Fædus: Agnovit in Sabaudia

diæ discrimine etiam suum Augusta Societas;
 tanta virtute provocatum ociùs adventat, pro
 sui Propugnatoribus Augustum Fædus. Adven-
 tat verò? Magnanimis Aquilis hoc lentum ni-
 mis; advolat, adest. Jam longinqua itinerum
 à polo ad alterum, indefessè; longum terræ
 alienæ, hostilis, Infensæ tractum, Intrepidè;
 grandium, rapidorumque fluminum trajectum,
 Dexterrimè; exercituum populum, Invictè;
 multiplicem arcium ne dicam an muniminum
 seriem, Mirabiliter; omnesque adeò rapidæ ma-
 gnanimitatis metas, Gloriosissimè emensus, pari
 Fide, Fortuna, ac Velocitate adest nobis Asiæ
 Domitor, Germaniæ Columnen, nostrum Spes,
 Opes, & Salus; Tot hostilibus superatis jam Vi-
 ctor, attonito hoste, nec quidquam contra Feli-
 cem adeò ad victorias cursum audente, EUGE-
 NIUS, nō famā ac rumore, sed castris atque armis
 adest nobis. Et qui maximus hostibus terror est,
 adest adjunctus VICTORIO.

Jam naturā, sanguine, similitudine, ac con-
 geneitate gestorum, virtutis, morum, conjuncti
 Principes, bellorum socii dextris victricibus vin-
 ciuntur. Impatienti aviditate accurrunt Ger-
 maniæ Proceres, admiraturi quem fide omni
 major ostentaverat fama, nunc major famā fe-

lix oculorum fides ostendit, Austriaci sanguinis Heroem Augustum, Inviictum Romani Imperii Propugnatorem, Fortissimum Germanici Fæderis Columnem; tam Consiliosum, tam Fervidum, tanto cum spretu terroris, contemptu fortunæ Intrepidum Principem: Fortunæ, gloriæque gratulantes suæ eos se delectos, qui possint Constantissimo Principi, probatæ fidei Regno, festæ Urbi, subsidio esse; qui debeant hoc duce, probatore, commilitone, his auspiciis, imperiis, exemplis pugnare. Cupiunt, properant, gaudent venire in corpus, & nomen Sabaudum victrices Fæderatorum acies, unanimesque ingredi & dici militiam VICTORII.

His itaque devotissimis sibi, ac fortissimis copiis auctus, talis exercitus tantus Imperator, fervida festinatione temporis occasionem repentè, consultà loci peritià, situs oportunitatem occupans, vel brevem magnanimè impatiens moram, dum longam sibi meditatur hostis cunctationem castrorum, jam pugnam celeri consilio, felici ratione confestim VICTORIUS indicit.

Quo imperio ne dicam, an libertate pugnandi, diù speratà, statim ac impetratà, jam tota ignescit, exultat, ac planè triumphat generosa fœdera-

Fæderatorum acies, & quo vultu tot triumphorum famam ac fidem præse fert, eodem jam spondet, majorique adhuc jam spirat prævenitque Victoriā.

Frustra vastis fossis, altis aggeribus, immensi laboris, montano, atque campestri, longè continuato castellatim, inque arcium morem munimine, vix accessibili circum vallatur, ac superiori militum ac tormentorum numero constat Gallus.

Quod vix toto aggredi armorum strepitu potuisset, arduum opus, ausa est potuitque sine armis, igne, impetu patrare se sola ac nuda virtus Brandeburgica, dignè prima, eo ordine, & gradu, pleno gravitate, constantia, silentio adven-tans, ut posset solo occurso terrere, quòd per flammaram tonitrua, per pilarum imbres, per certas mortes ultra exemplum imperterrito. Hæc aggeribus hostilibus admovet animata Legionum propugnacula; hos ferreos muros prætendebat his aggeribus quàm longè validiores.

Tantò indè majori vigore, qui videri furor potuisset, lectissima Peditum turma inmittit se se pronam in vulnera, inviamque nisu toto viam quærit, intentat, aperit sibi.

Effera utrinque ardet pugna, hinc loci fortuna

tunà , hinc aperta virtute , hinc numero , hinc robore , contentione utrinque summa , iniqua licèt conditione , pendet negotium , quo grandius rarò generis humani spectaculo Fortuna commisit: Dubium pari utrinque marte stat maximum rerum nostrarum momentum; anceps nutat victoria; hærent regnorum Fata. In tanto, quod animos oculosque vestros in alienum vestrumque discrimen intentos occupat, Prælium difficilimum , quid vester cogitat timor, quid timet spes sollicita Taurini cives? Vicimus, abundè vicimus. Plaudite cives, exulter Italia, triumphet Augustum Fædus. En vultu qualem marti Poetæ finxere, ad conflictus ardorem **VI-CTORIUS** advolat , oculis , manu , clamore adest , exemplo supra cæteros *eminens* præit, ipse immodica penè dixerim virtute pugnat Augustus Miles. Toto animata, toto vicens **VI-CTORIO** plusquam magnanima cohors, Principis ensem prò vexillo sequuta aut ejus ardore correpta , acerrimo ad victoriam incitamento, præcipiti cursu, horrendo ausu, cæco saltu, latam concitis, ac frendentibus hinnitu, equis Fossam invehitur, emissisque transilit phrænis, aggeres transcendit, actò Cuneo perumpit, proterit, eodemque impetu tantæ intrepiditatis attonitum hostem

hostem percellit, munitionibus submovet, acie exturbat. Indeque facto hiatu in hostium castra confluentes Socii, incohata victoria ferocius incursant in corpus hostilis exercitus, Hostemque, haud magno certamine, caesum, fugatum, captum omnino profligant. Amplissima momento castra occupant, obsidionali ad opulentiam apparatu, tormentis ac impedimentis omnibus opime potiuntur, obsidionis, praelii, castrorum plenè Victores. Oh commutatam rerum faciem! quàm cito à luctu, & lachrymis ad lætitiā, & voluptatem evehimur; ab extremis ad summa rapimur, tam subito motu ac conversione Fortunæ, ut liberi jam atque victores vix nimis felicitati nostræ fidem præbeamus, victumque jam hostem vix adhuc credamus potuisse vinci; eoque laboremus persuasionem pertingere, quod **VICTORII** fortitudo pervenit. Sic multa praeliorum contentione, sudatis longè laboribus, ægrè à tota fere Gallia, Parta simul ac sperata in Pedemon-tis decora, eversa corruunt, hostisque suis nostrisque fortunis spoliatus toto exigitur Pedemontio. Sic **VICTORII INTREPIDITAS** plurium annorum bello unà horà magnum imposuit diem.

Grates Deo cujus in multis adeo unà die
Fati

Fati miraculis præsens adeò Numen rebus nostris affulsit: Grates Cæsari, cujus Majestatem, ac potentiam, non modo, sed & ergà nos amorem hæc æternùm loquetur Victoria: Anglicæ Heroinæ, quæ Julio Cæsare, arma primùm Italica in Angliam capeffenti major, Anglica Italiæ liberandæ tant opere intulit prima: & quæ Romanæ quondam Reipublicæ non impar, consilio major, Hollandiæ: Augusto demum Fæderi grates, quod dum terras exercitibus inundat, classibus Maria contabulat, hæc Victoriis inficit, has Trophæis insignit, splendidiorē istā nullam commemorat victoriam.

VICTORIO per Bellorū Regnique fortunā adversam Intrepido, Felici, Gloriosissimo; per obsequentem, Potenti, Excelso, Maximo. EU-GENIO in bellicis facinoribus difficilimis Consilio Sagaci, Strenuo; in ferè impossibilib. Superiori, Heroico, Mirabili: æternùm Memorandis hac pugna Victoriis, à Taurino gloriosissimè erecto, à Pedemonte amplissimè restituto, ab Augusto Fædere gloriis cumulato, Coronæ, Triumpho, Trophæa mille. Desipuerit olim Ethnicæ Romæ Religio, dum qui Latiali bello, duo in equis Romana in parte steterant, Divina specie Milites, veluti in pretium Victoriæ, aris & pulvinaribus con-

consecravit : Æquiùs longè Taurinensis erga
 Principes suos pietas, quàm aliàs unquam ma-
 jor, vel hoc ipso erga Deum piissima, dum VIC-
 TORIUM Publicam Fortunam reducem, EU-
 GENIUM, populi totius Votum, urbē implentes
 excipit, non ut Deos (quod justius quàm suis
 fecisset antiquitas, nunc publica, magisque Prin-
 cipis religio vetat) Sed ut Patres, Authores, ac
 missa divinitus Numina Salutis, Libertatis, ac
 Gloriæ suæ agnoscit, admiratur, ac colit; & hac,
 quæ una æternum patebit, die, VICTORIO Re-
 gni, EUGENIO Victorii, DAUNIO Urbis Ser-
 vatori, hujus imperii Statoribus, immortalis mo-
 numenti, ac Trophæi loco, se ipsam Eorum ma-
 nibus erectam sistit Taurinorum semper ac
 magis Augusta.

*Nullum Augusta Ducem, nec Te sic Victor amavit.
 Te quoque jam non plus ut velit ipsa potest.*

Inter tot triumphos opportunè occurris Candi-
 date Præstantissime, dignus certè inter trium-
 phos excipi, Tuæque Sapientiæ triumphum cum
 grandi illo inmiscere, aut illud agere parte
 etiam Tua, eodem prope tempore Lauream assu-
 mens, quod tanta illustravit victoria, Nomen

D

tuum

miùm gravē ac indissimulabilē præ se ferentē! Sed quanta in tam luctuoso spectaculo, VICTORII firmitas aspectus (attonitus adfui) præsentia ac superioritas fortitudinis! ita dixerim, inhumana, certè major humanitate, ac super-humana virtus. Major illà Germanici Cæsaris uxorem Filiumque dimissuri.*

Ite (sic mecum ipse, nec siccis oculis, Regios Principes alloquebar) Ite crescentes in hostium fata Augusti Pueri. Fortia Patris facta & ineluctabile in adversis robur jam discite, dum hisce met factis, hisce Vos exemplis, huic unde seceditis Paterno Regno, sed tutiori, utque par ipsi, par vobis fiat, etiam augustiori parat.

Tuque etiam rerum nostrarum una Salus, primumque Præsidium VICTORIUS discessu Tuo securitatem, quam præsens faciebas, quantum exanimas primò, inde confirmas; Providentià, qua Illum nobis præesse voluisti, quo Te abesse nec nobis Patrem, nec hostibus Principem videretur; Consilio, quo dum hostem abesse plurimum cogis, Te nobis adesse magis præsentem agnoscimus; Strenuitate, qua dum hosti Te Ipso obesses, quantum Te nobis prodesse intelligimus: dum nostra avertis ac tenes fata, nobisque adver-

* *Cornel. Tacit. Annal. lib. 7.*

adversæ perdis fortunæ dies. Sic incalcatum callem magnanima fuga per medios hostes aggressus, per victorias supra modum agens, infra conditionem passus Fortia, continuatas prosequutus, rara, sed Te Principe Heroica phalange, pleno hostium exercitu acriter insectante, semper hærente ac inminente, toties retuso, tandem repulso pœnitus ac profligato, inaccessum gloriæ culmen es assequutus.

Interim acriter oppugnata Taurinorum Augustior, laboribus indefessa, periculis impavida, damnis indurata non modò, sed & alacriter constans, hilariter tuta, actuosè tranquilla, omnibus belli casibus superior, potest vel inter belli ruinas urbibus foelicissimis invidiæ, bellacissimis pudori esse; tam provido Imperantum Regimine, tam vigili Patrum ministerio, macti adeò virtute populi, animisque Spartha immo Taurino, sub hoc præsertim Principe, dignis.

At verò superbæ vim Urbi ultimam illaturus, reducto exercitu recollectus, longàque morà impatientior Gallus, pluribus quàm alia tulerit oppugnatio, machinis, vi, arte, nisu, ac marte toto, plus alio unquam, ut par esset ac superior fieret nostro, urbem una arcemque primò, indè Urbe arctè obseffa, arcem unam, latus

latus magis munitum intentat, sentiens quàm ex æquo sit valida, & ubique æqualis sibi civitas, cujus vis tota militum constet in robore.

Ergo tandem bellaces Galli tædiosis longo opere, dubiis ob subjectos passim vel frustrandos, vel erumpentes cuniculos, lentis acri propugnatione, luctuosis multiplici strage progressibus, toties eruptionibus oppressi, in assultibus repressi, in obsidionali opere vexati, tandem per cadaverum strues ne dicam an terræ fatalis aggeres? per tumulos suos magis quàm fossas, exteriora arcis munimenta, minorem machinarum vim, propugnatrix virtutis specimina eluctati, exteriorique fossæ margine, quòd acriter nimis propugnato, non planè expugnato, sed timidà victorià potiti, combusto vallo, excavatis ad fossæ marginem fenestellis ignivomis, cautiores proximiori in muros jactu, multiplici fulminum armamentario, horrifico machinarum tonitru, pyrobolùm nimbo, ferali saxorum pluvia, ingenti pilarum diluvio, infesta bolidum grandine, lato ignium vesuvio, pluribus cuniculorum inferis, inexpugnabilem arcem ictu, terrore, ruina continuò, ac vehementissimè quatiebant.

His

His omnibus unum *Daunius* opponebat Victorium, & dum se alterum mente manumque Victorium hosti sisteret, & dum Victorii cor, animosque cum *Inardo*, cum *D' Allerio*, hęc Urbis, illo arcis digno delectu, ac probatione Heroe provido, indefesso, fortissimo divideret, & dum propugnatoribus strenuissimis præ-tium servatæ Urbis, præmium indefessi laboris, gloriam profusi sanguinis proponebat Victorium, spondebat Eugenium.

Atqui Victorii Imagine ducum animis altiùs inhærente, ac militum menti, per illos, immo oculis fere affulgente Victorio, quantus in fide amor, in fortitudine ardor, in robore impetus viget? Victorio proposito est in arduissimis facilitas, in durissimis suavitas, in morte ipsa voluptas & pulchritudo; idque non veterano solùm militi incomparabili, sed Tyroni etiam ac rudi, qui militiam velut natura insitam brevi usu altè jam possidens, cum potuerit veterano comparavi, fuit etiam præferendus; Quos sanè quis dubitet pugnasse ple-nos Marte Victorii?

Clatiora desideratis argumenta? Tanto impulsu collisa jam vastis hiatibus dispanduntur, inque ingentis ruinæ cumulum prolapsa (ob-sessis

sessis indefessè licèt , frustrà tamen labes repa-
rantibus) mœnia parem subituro hosti aper-
tionem dabant; Attritis dirrutisque loricis non
modò nudata , scd ipsa simul collapsa , funditus-
que eversa propugnacula extremæ patebant
fortunæ. Jamque eo vigore quo novit sibi spon-
dere victorias, insilit, ea difficultate, qua locum
tenere, vel non inglorium cedere nostrum fir-
mitas novit, consumpta pleraque noctis parte
pugnando, tandem propugnaculi loricas tenet
Gallus, noctisque reliquæ subsidio ipsis sibi
exaggeratis loricis, farctisq; terra corbitis munitus
apertam ex illa parte arcem confestim scansurus,
Pedemontii jura expetebat.

Hic, hic est obsessi milites ubi imperii consiliū
impleturi, fortitudinis metam superabitis; du-
cum vestrorum jussa, hostis fiduciam, orbis ex-
pectationem vincetis. Ita est: ferocibus animis
egressus & magni gloriosissimè prodigum animi
Pallavicinum sequutus, uno corde, uno ani-
mo collectus, pluribus nationibus manipulus
entis torre in fossam descendit, incredibili ausu
hostem impetit, loricas inopinatò ascendit,
sclopeto in hastilem converso attonitum hostem
propulsat, factà sui ruinà præcipitem agit, toto-
que vallo consternit.

Frustra.

Frustatà, atque in cladem conversà Lorica-
rum victorià, novis iisque lectissimis auctus co-
piis, peritissimis auctus Præfectis hostilis exer-
citus, Lunatum Propugnaculum, succenso aper-
tum cuniculo, ardentius impetit. Sed quanto
cum detrimento, clade, terrore?

Unum memorabo, quem clarà meridiei luce
vidistis assultum, quantum nobis irruente Gal-
lorum flore lectissimo formidabilem, tan-
tum ab illis validissimà nostrum resistentià
atque heroicà repulsà imposterum formida-
tum.

Quis possit cogitatione attingere, aut ve bis
exponere quod hisce met oculis recens vidimus?
Quis illius diei tenebras, ardorem conflictus,
fortunæ discrimen, plenum periculo, terrore,
igne, cruore spectaculum exponat? Hostiles
aggeres, nostraque pariter ignescunt Propugna-
cula; resonant alpes, tremat terra, Arx quatitur,
Urbs nutat, & quo impetu ruerent mœnia, stant
fortia militum pectora, validiora collapsi muri
loco Propugnacula: inter ruinas emicant, ar-
matam Galliam, inque ipsos effusam stantes,
intrepidique excipiunt; ter vividissimè assilien-
tem, ter scalas admoventem, ter Lunatum Pro-
pugnaculum scandentem toto Marte repellunt,
C ferro

ferro deturbant, machinis trucidant, rogo comburunt.

Cives interim, Taurini Cives quanta alacritate in urbanam militiam collectus accurrit moeniis, quantà pietate ictis ac fessis occurrit?

Hic autem animus in milite, in cive unde est? totus AMEDEE est Tuus, dum Tuus erga ipsos amor, omnium erga Te fides constantes firmat in subditos, invictos format in milites; ut nos Tibi, Te nobis perpetuò servaremus. Per Te memorabit Historia tot Nobiles in mortis pro Patria contemptu, Curtiis, Scævolis, Horatiis æquiparandos: Adjunget Tuis nostrisque temporibus *Q. Servilium* alterum, qui Romam hanc propugnavit; *C. Sulpitium* alterum, qui hanc Romani portam imperii tutatus est; *Camillum* alterum, qui hoc Capitolium asseruit; quorum nomina priscis hisce majora dum recitabit posteritas, dediscet Romana loqui, dum semper occurrent Taurinensia.

At jam deponite ferocem illam lætitiā, qua ad majora etiam (si possent) facinora vestram paratis strenuitatem, Propugnatores fortissimi. Sentiit jam Victoriæ erga ipsum animos, fidem, constantiam, quanta cum sui utilitate, quanta cum gloria Grande Fædus: Agnovit in Sabaudia

diæ discrimine etiam suum Augusta Societas;
 tanta virtute provocatum ociùs adventat, pro
 sui Propugnatoribus Augustum Fædus. Adven-
 tat verò? Magnanimis Aquilis hoc lentum ni-
 mis; advolat, adest. Jam longinqua itinerum
 à polo ad alterum, indefessè; longum terræ
 alienæ, hostilis, Infensæ tractum, Intrepidè;
 grandium, rapidorumque fluminum trajectum,
 Dexterrimè; exercituum populum, Inviçtè;
 multiplicem arcium ne dicam an muniminum
 seriem, Mirabiliter; omnesque adeò rapidæ ma-
 gnanimittatis metas, Gloriosissimè emensus, pari
 Fide, Fortuna, ac Velocitate adest nobis Asiæ
 Domitor, Germaniæ Columnen, nostrum Spes,
 Opes, & Salus; Tot hostilibus superatis jam Vi-
 ctor, attonito hoste, nec quidquam contra Feli-
 cem adeò ad victorias cursum audente, EUGE-
 NIUS, nō famā ac rumore, sed castris atque armis
 adest nobis. Et qui maximus hostibus terror est,
 adest adjunctus VICTORIO.

Jam naturā, sanguine, similitudine, ac con-
 geneitate gestorum, virtutis, morum, conjuncti
 Principes, bellorum socii dextris victricibus vin-
 ciuntur. Impatienti aviditate accurrunt Ger-
 maniæ Proceres, admiraturi quem fide omni
 major ostentaverat fama, nunc major famā fe-

lix oculorum fides ostendit, Austriaci sanguinis Heroem Augustum, Inviictum Romani Imperii Propugnatorem, Fortissimum Germanici Fæderis Columnem; tam Consiliosum, tam Fervidum, tanto cum spretu terroris, contemptu fortunæ Intrepidum Principem: Fortunæ, gloriæque gratulantes suæ eos se delectos, qui possint Constantissimo Principi, probatæ fidei Regno, festæ Urbi, subsidio esse; qui debeant hoc duce, probatore, commilitone, his auspiciis, imperiis, exemplis pugnare. Cupiunt, properant, gaudent venire in corpus, & nomen Sabaudum victrices Fæderatorum acies, unanimesque ingredi & dici militiam **VICTORII**.

His itaque devotissimis sibi, ac fortissimis copiis auctus, talis exercitus tantus Imperator, fervida festinatione temporis occasionem repentè, consultà loci peritià, situs oportunitatem occupans, vel brevem magnanimè impatiens moram, dum longam sibi meditatur hostis cunctationem castrorum, jam pugnam celeri consilio, felici ratione confestim **VICTORIOUS** indicit.

Quo imperio ne dicam, an libertate pugnandi, diù speratà, statim ac impetratà, jam tota ignescit, exultat, ac planè triumphat generosa fœdera-

Fæderatorum acies, & quo vultu tot triumphorum famam ac fidem præse fert, eodem jam spondet, majorique adhuc jam spirat prævenitque Victoriâ.

Frustra vastis fossis, altis aggeribus, immensi laboris, montano, atque campestri, longè continuato castellatim, inque arcium morem munimine, vix accessibili circum vallatur, ac superiori militum ac tormentorum numero constat Gallus.

Quod vix toto aggredi armorum strepitu potuisset, arduum opus, ausa est potuitque sine armis, igne, impetu patrare se sola ac nuda virtus Brandeburgica, dignè prima, eo ordine, & gradu, pleno gravitate, constantia, silentio adven-tans, ut posset solo occursum terrere, quòd per flammaram tonitrua, per pilarum imbres, per certas mortes ultra exemplum imperterrito. Hæc aggeribus hostilibus admovet animata Legionum propugnacula; hos ferreos muros prætendebat his aggeribus quàm longè validiores.

Tantò indè majori vigore, qui videri furor potuisset, lectissima Peditum turma inmittit se se pronam in vulnera, inviamque nisu toto viam quærit, intentat, aperit sibi.

Effera utrinque ardet pugna, hinc loci fortuna

tunà , hinc aperta virtute , hinc numero , hinc
 robore , contentione utrinque summa , iniqua
 licèt conditione , pendet negotium , quo gran-
 dius rarò generis humani spectaculo Fortuna
 commisit: Dubium pari utrinque marte stat ma-
 ximum rerum nostrarum momentum; anceps
 nutat victoria; hærent regnorum Fata. In tanto,
 quod animos oculosque vestros in alienum ve-
 strumque discrimen intentos occupat, Præ-
 lium difficilimum , quid vester cogitat timor,
 quid timet spes sollicita Taurini cives? Vicimus,
 abundè vicimus. Plaudite cives, exultet Italia,
 triumphet Augustum Fædus. En vultu qualem
 marti Poetæ finxere, ad conflictus ardorem VI-
 CTORIUS advolat , oculis , manu , clamore
 adest , exemplo supra cæteros *eminens* præit,
 ipse immodica penè dixerim virtute pugnat
 Augustus Miles. Toto animata, toto vicens VI-
 CTORIO plusquam magnanima cohors, Prin-
 cipis ensem prò vexillo sequuta aut ejus ardore
 correpta , acerrimo ad victoriam incitamento,
 precipiti cursu, horrendo ausu, cæco saltu, latam
 concitis, ac frendentibus hinnitu, equis Fossam
 invehitur, emissisque transilit phrænis, aggeres
 transcendit, actò Cuneo perrumpit, proterit, eo-
 demque impetu tantæ intrepiditatis attonitum
 hostem

hostem percellit, munitionibus submovet, acie exturbat. Indeque facto hiatu in hostium castra confluentes Socii, incohata victoria ferocius incursant in corpus hostilis exercitus, Hostemque, haud magno certamine, caesum, fugatum, captum omnino profligant. Amplissima momento castra occupant, obsidionali ad opulentiam apparatu, tormentis ac impedimentis omnibus opime potiuntur, obsidionis, praelii, castrorum plenè Victores. Oh commutatam rerum faciem! quàm cito à luctu, & lachrymis ad lætitiā, & voluptatem evehimur; ab extremis ad summa rapimur, tam subito motu ac conversione Fortunæ, ut liberi jam atque victores vix nimiae felicitati nostræ fidem præbeamus, victumque jam hostem vix adhuc credamus potuisse vinci; eoque laboremus persuasionem pertingere, quò **VICTORII** fortitudo pervenit. Sic multa praeliorum contentione, sudatis longè laboribus, ægrè à tota fere Gallia, Parta simul ac sperata in Pedemontis decora, eversa corruunt, hostisque suis nostrisque fortunis spoliatus toto exigitur Pedemontio. Sic **VICTORII INTREPIDITAS** plurium annorum bello unà horà magnum imposuit diem.

Grates Deo cujus in multis adeo unà die
Fati

Fati miraculis præsens adeò Numen rebus nostris affulsit: Grates Cæsari, cujus Majestatem, ac potentiam, non modo, sed & ergà nos amorem hæc æternum loquetur Victoria: Anglicæ Heroinæ, quæ Julio Cæsare, arma primùm Italica in Angliam capeffenti major, Anglica Italiæ liberandæ tant opere intulit prima: & quæ Romanæ quondam Reipublicæ non impar, consilio major, Hollandiæ: Augusto demum Fæderi grates, quod dum terras exercitibus inundat, classibus Maria contabulat, hæc Victoriis inficit, has Trophæis insignit, splendidiorē istā nullam commemorat victoriam.

VICTORIO per Bellorū Regnique fortunā adversam Intrepido, Felici, Gloriosissimo; per obsequentem, Potenti, Excelso, Maximo. EU-GENIO in bellicis facinoribus difficilimis Consilio Sagaci, Strenuo; in ferè impossibilib. Superiori, Heroico, Mirabili: æternum Memorandis hac pugna Victoribus, à Taurino gloriosissimè erecto, à Pedemonte amplissimè restituto, ab Augusto Fædere gloriis cumulato, Coronæ, Triumpho, Trophæa mille. Desipuerit olim Ethnicæ Romæ Religio, dum qui Latiali bello, duo in equis Romana in parte steterant, Divina specie Milites, veluti in pretium Victoriæ, aris & pulvinaribus con-

consecravit : Æquiùs longè Taurinensis erga
 Principes suos pietas, quàm aliàs unquam ma-
 jor, vel hoc ipso erga Deum piissima, dum VIC-
 TORIUM Publicam Fortunam reducem, EU-
 GENIUM, populi totius Votum, urbē implentes
 excipit, non ut Deos (quod justius quàm suis
 fecisset antiquitas, nunc publica, magisque Prin-
 cipis religio vetat) Sed ut Patres, Authores, ac
 missa divinitus Numina Salutis, Libertatis, ac
 Gloriæ suæ agnoscit, admiratur, ac colit; & hac,
 quæ una æternum patebit, die, VICTORIO Re-
 gni, EUGENIO Victorii, DAUNIO Urbis Ser-
 vatori, hujus imperii Statoribus, immortalis mo-
 numentum, ac Trophæi loco, se ipsam Eorum ma-
 nibus erectam sistit Taurinorum semper ac
 magis Augusta.

*Nullum Augusta Ducem, nec Te sic Victor amavit.
 Te quoque jam non plus ut velit ipsa potest.*

Inter tot triumphos opportunè occurris Candi-
 date Præstantissime, dignus certè inter trium-
 phos excipi, Tuæque Sapientiæ triumphum cum
 grandi illo inmiscere, aut illud agere parte
 etiam Tua, eodem prope tempore Lauream assu-
 mens, quod tanta illustravit victoria, Nomen

D

tuum

tuum fastis inscribis, quibus VICTORIUS præscribitur. Ille solidum, qui vanos odit, Principi triumphum agit Sapiens Subditus, qui parta Victoris libertate præclara utitur ad studia, datæque Principis labore otii publicos in usus fruitur. His quæ victoria tulit Sapientum otii, Te dignis jam frueri *Candidate Præstantissime*, qui belli furias à Medicis studiis inmotus tulisti.

Claritas sanguinis, laudatissimi mores, spectata Sapientia, Principi addicta familia, in qua Consobrina Regiæ Matris fidissima Cubicularia, ut Laurum Tibi, merebantur clariorem, sic abundè obtinent, dum illius, quæ jam Insubriam inumbrat totam, *Laurus* felicior Ramus, Qui Medicas Artes protegit, *Te coronat*.

Majorique ornas Laurum Tua tempora Vates.

Hæc Te Catena nobilitatis, & fidei, triumpho gloriøsè adjungat. Sit in Curru triumphali suus etiam Sapientiæ locus, per quam Reges triumphant.

Hæc Themata, quæ Regum gloriàm, & orbis Felicitatem faciunt, Triumpho accine.

Dumque parem maioremque præscis apud Romanos, Imperatorum triumphis, Italæ Propugnatori præparat Roma; Regnum sub pinum Liberatori; Taurinum Vindictæ suo: Scientiæ, Prin-

cipi

cipi, Patri, ac Custodi suo admirationem impendunt, gratias, & plausus.

*Tu Decus Italiae, tenuis da Sibila Musæ
Festarum strepitus inter resonare Tubarum,
Et Laurum hanc summo se se immiscere triumpho.*

DE mandato Admodum Reverendi Patris Vicarii S. Officii legi hanc Orationem habitam à Domino Laurentio Tarraneo ; & cum nihil invenerim, quod alienum sit vel à fide, vel à morum puritate, publica luce dignam ab ipsa emendatæ, & eruditæ Latinitatis laude, existimo. In quorum fidem dat. Taurini die 25. Februarii.

Antonius Franciscus Taritius
Librorum S. Officij Revisor.

cipit. Patri, ac Custodi suo admirationem impet-

ditur, gratias, & plures

in Domino salutem, & plures

in Domino salutem, & plures

in Domino salutem, & plures

in Domino salutem, & plures

in Domino salutem, & plures

in Domino salutem, & plures

De mandato Admodum Reverendi Patri
Venerabili 2. Officii legi hanc Orationem

habere a Domino Laurentio Tartaro; &

cum nihil inveniatur, quod alienum sit vel a

hinc, vel a morum puritate, publica luce die

gratia ab ipso emendatur, & eruditae Latinitatis

laude, existimo in quorum fidem dat. Tartari

die 22. Februarii

Archiepiscopus Franciscus Tartarus

Librorum 2. Officii Revisionis

in Domino salutem, & plures

in Domino salutem, & plures

in Domino salutem, & plures

in Domino salutem, & plures

in Domino salutem, & plures

in Domino salutem, & plures

IN NATALITIIS
REGII PRINCIPIS

PRO LAUREA PHYSICO-MEDICA

PER ILLUSTRIS

D. IO. MARTINI PRESBITERI
GENETHLIACUS

Quem

Illustrissimo, & Excellentissimo D.

D. BARTHOLOMÆO TORRINI

Comiti Quincineti, S.R.C. Primario Medico,

& Consiliario, Universitatis Taurinensis

Professori Primario, Studii Reforma-

tori, & Universæ ditionis S.R.C.

Protomedico Generali.

LAURENTIUS TERRANEUS

D. D. D.

Anno M. DC. XCIX.

AUGUSTÆ TAURINORUM

Typis Alfontij Ioannis Baptistæ Guigonii. 1707.

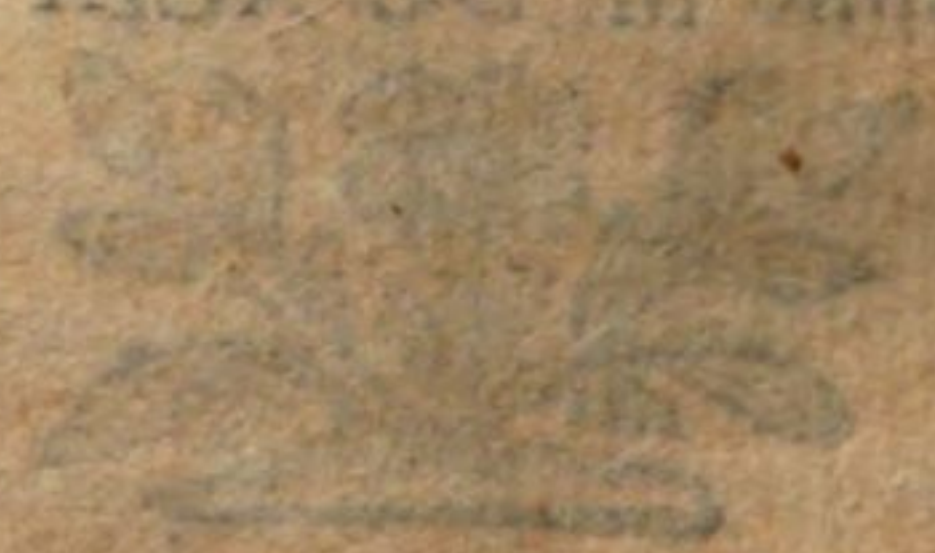
Superiorum permissu.

IN NATALITIS
REGII PRINCIPIS
PRO LAUREA PHYSICO-MEDICAE

PER IL·L·V·S·T·I·S
D. IO. MARTINI PRESBITERI
CEMET·H·I·A·C·U·S
Cem

Mag·f·r·o, & B·i·o·l·o·g·i·c·o D.
D. BARTHOLOMEO TORRINI
Com·i·s·s·i·o·n·a·r·i·s, S·R·C·P·r·i·m·a·r·i·o M·e·d·i·c·o,
& C·o·n·s·i·l·i·a·r·i·o U·n·i·v·e·r·s·i·t·a·t·is T·u·r·i·n·e·n·s·i·s
P·r·o·f·e·s·s·o·r P·r·i·m·a·r·i·o S·t·u·d·i·i T·u·r·i·n·e·n·s·i·s
t·o·r·i·c·o U·n·i·v·e·r·s·i·t·a·t·is S·R·C·P·r·i·m·a·r·i·o
P·r·o·t·o·m·e·d·i·c·o C·e·n·s·u·r·i·

LAURENTIUS TERRANEUS
B. D. D.
Anno M. DC. XCIX

AUGUSTE TAURINORUM
The Library of the University of Turin
Superius Turin

Illustrissime, & Excellentissime Domine.

U O D me detinere debuisset, id-
ipsum est, quod arctius coegit, ut
hanc Tibi dicarem extemporalem Ora-
tiunculam, Illustrissime, & Excellen-
tissime D. Ita nullius pretii rem esse
cognovi, ut statim senserim amplissimam mihi tute-
lam esse implorandam, qualem omnes agnoscunt,
A 2 qualem

qualem ego semper expertus sum, Tuam : quam &
 Reges implorant, & ipsi [quod Tuæ humanitatis est]
 impetrantur etiam inferiores. Ita Regum saluti
 præes, ut adsis omnibus; nec solum nostram vitam
 Tibi debeamus, quod ex Te Regis incolumitatem
 agnoscimus omnes; sed etiam quod nostram singuli,
 sin minus Te ipso, quia hoc Tuæ dignitatis non
 est, certè doctrina, sapientiaque Tua in alios af-
 fluente, ad salutem vindicati. Neque minus Tibi
 nostram salutem debemus, quod quum Te Juris-
 Medici Præsidentem agnoscamus, eo ipso Te omnium
 salutis Præsidentem intelligimus; ea prudentia, atque
 integritate Medica Jura regis, ut nunquam magis
 tutam nostrum omnium (quotquot in Regia ditione
 sumus) incolumitatem, & vitam agnoverimus; Ita
 quidem, ut, quia Tuum est, quod incolumes vi-
 vimus, toti vivamus Tibi. Hinc est communis ille
 gentium omnium consensus, quo mirabilem in omni-
 bus scientiis eruditionem Tuam singularem Doctri-
 nae splendorem, Sapientiae gravitatem, integra-
 tem animi, & morum suavitatem cum Majestate
 conjunctam summa veneratione admirantur; Licet
 hoc ipsum gloriae Tuæ despicias; vel quia modera-
 tē nimis, vel quia potius aptē de Te sentias, ut
 laudes, & cultum rejicias, quia præstantiae Tuæ
 pares non esse cognoscis; Audeo tamen inter com-
 munia

munia omnium obsequia hanc Tibi Oratiunculam
 sacram dare, velut debitum observantiae erga Te
 meae specimen; ita tamen ut debitum augeam; nam
 cum dare videor, veriùs rogo. At hoc Tuae magni-
 tudinis est, quòd inter clientes Tuos esse, & haberi
 velim: benevolentiae erga me Tuae, quòd possim.
 Agnosce in ipso hoc munere plurimum Tui; tota
 enim ferè peroratio plena est Regio Infante, quem
 scientiae Tuae nos plurimum debere fatemur, ac par
 esse iudices quòd tutelae Tuae dicatum velim Ge-
 netbliacum Principis, quem summæ in re medica
 Prudentiae Tuae dicatum habes. Quod cum ita sit
 pro vita, ac valetudine Principis Te rogo, pro
 Tua Cælum rogo.

Diser-

Divertissimam orationem pro Genethliaco
Serenissimi Subalpinorum Principis, &
Doctorali Laurea Candidati, affabrè elabora-
tam, legi, & dignam typis, & luce censeo.
Ex Collegio S. Dalmatii die 9. Junii 1699.

D. Emanuel Arnaldus Cler. Reg. S. Pauli,
Librorum censor, & S. Offic. Consultor.

Imprimatur
Inquisitor Taurini.

Suo satis argumento gravissimam, felici præ-
tereà stylo absolutam Orationem hanc
summa voluptate perlegi, & cum nihil in ea,
quod mandato mihi muneri repugnet: pluri-
ma etiam, quæ in communem letitiam con-
ferunt, invenerim, ideo typis commendandam
censeo.

Spiritus Joseph Riccardus.

Felici-

Elicitatis magnitudini derogare vide-
Fur qui vel suam aliis velit exponere,
 vel de alienà gratulari: quæ mihi nunc
 occurrunt utraque; alterum verò,
 quod gratulationis est, gravius longè contingit.
 Ea nempè est summæ felicitatis conditio, ut
 gratulationem exposcat, quia felicitas est, gra-
 tulari vetet, quia maxima; qui tacitus illam præ-
 tereat, hunc gravi inurit segnitie, ac si commu-
 nem gaudendi causam non sentiat: qui verò de
 ipsa aliquid decreverit dicere, hunc nimia no-
 tat audacia, ac si de sua nimis altè sentiat facul-
 tate eloquendi. Nimium itaque audere me cogit
 communis, & præcipuè vestra ex REGIIS
 NATALITIIS felicitas, Illustriss. Reveren-
 diss. & Excellentiss. P. P. quæ me vobiscum co-
 git gratulari; per vos enim illa nunc mihi lo-
 quendi causa fit, quæ silendi potius esse debuis-
 set. Ut gaudeam, quod jucundissimum est,
 effecit Optatissimi Principis Natale felicissimum:
 ut gratuler, quod difficilior, vestra felicitas; ha-
 bere quòd gratuler suavissimum est: gratulari,
 gravissimum. Difficillima quippe res est de
 maxi-

maxima felicitate gratulari; cum ipsa dicendi
 vim minuat vis summa lætitiæ: ac nimia rerum
 moles mentem, suavitas animum obruat. Ne-
 que id Oratoris tantum, sed & Auditoris causa
 contingit; in utrisque causa est ipsa felicitas;
 Concitatis enim lætitia animis quid ab Oratore,
 quid auditori possit suaderi? ut omni ex parte
 difficultatibus impeditum mihi fore argumen-
 tum intelligam si de Principe, si de vestra fe-
 licitate dicere proposuero. Præstabo tamen ne
 videar à communi omnium lætitia unus ego
 deficere, aut Nato Principi debitum istud ob-
 sequii, qualecumque sit, recusare; sed grata
 potius manu sumam, quod ultrò mihi occur-
 rit, argumentum; illud inquam argumentum,
 quò majus, in hoc quidem rerum statu, dare
 non potuit Deus: quò maius ego non poteram
 suscipere. Ubi universa toto Regno gentium
 collectio Regis Parentibus gratias agens quòd
 Principem dederint, gratulatur quòd habue-
 rint; debeo & ego vobiscum gratulari Regii
 Conjuges, quòd Filium, vobiscum Sapientissi-
 mi Auditores quòd Patrem obtinueritis: *Tecum*
CANDIDATE PRAESTANTISSIME quòd
*optimum scientiarum Patronum Tibi sis asseque-
 tus:*
 omnibus denique quòd Cœlestis omninò In-
 dolis

dolis Infans nobis advenerit : Cœlestis inquam Indolis, quod à Cœlo, quod REGIIS PARENTIBUS, quod tanta nostrum Prece datus, tanta petitus. Hæc itaque tria cum jam satis certa, & nota sint, non probanda; sed quia jucundissima, vobis audienda proponam: atque sub Regiis hujus INFANTIS Auspiciis felicissima ejusdem depromam Auspicia.

Ignosce (per tuas Te Victorias, per tuam Te Pacem rogo) ignosce, PRINCEPS INVICTISSIME, si Cœli munus, & quasi Filium dicam, non Tui, seu ex eo saltem tuum, quia meruisti; sed ex hoc magis tuus est, quia Tibi à Cœlo datus, & quia, qui tuus esse debuit Filius, è Cœlo peti debuit, & quæ Grandis à Superis dari poterat Anima illi danda fuit Heroi, qui esse debebat tuus. Jam Tui, jam Cœli Idea toto infantis emicat Vultu, ut eadem ratione, qua tuum, Cœli Munus nobis esse cogamur dicere; cum æquè & Te, & Cœlum in ejusdem Vultu videre liceat, ut quilibet regiam Prolem Cœlo delapsam Pignus agnoscat, vel Cœlestis Ideæ aliquid à Te derivatum; melius tamen utrumque dicam; immo alterutrum dixerim, unum est: vel à Te, vel à Cœlo deducatur,

Cœlesti sanè Indole nobis Infans advenit.

Facta jam copia Natum Principem invifendi, recluditur latiffimè Pacis Templum illud Regis Palatium. Spectate jam Populi, quem tam ardentè expectabatis: spectate in Regio Infante Parentum virtutem unà cum effigie velut in epilogum contractam, cujus amplitudo orbem universum repleverat; Illam virtutem ferè imminutam, & infantis specie velatā intueri datur, quæ præ splendore Patris, præ matris modestia, spectari longiùs nunc usque non patiebatur. Juvat iterùm, & abundè, dum licet, inspicere; tam longos intuitus non feret cum ad paternam majestatem excreverit, quæ nunc molliter tantùm emicat Virtus. Conspicite qualis est supra communem nascentibus magnitudinis modus: tantæ etenim animæ corpus, quod exequare desperabat natura, saltem aptari debuit. Quàm toto eminet ore Herois species, futuri sui ipsius, non minùs quàm Patris Imago! Permite ut Filium semel adhuc conspiciam **PATER FELICISSIME**; nihil gratiùs contemplari possum, quàm Imaginem Tui: Maximum etenim quidpiam ultra communem hominum, atque etiam Principum sortem in faciem totam emergit, quò Characterè satis notatur

tatur, à Cœlo ex Te nobis Principem adesse Cœlestis Indolis, & Tuæ.

Et quidem si quid in humanis rebus est, quod tum potestate summa, tum stabilitate, & sapientia regiminis, atque consilii immortale quippiam, & Divinum præseferat, hæc profecto videtur suprema, & admirabilis planè vis illa, qua Reges imperant, & ad decus non tantum, ac majestatem, verum & ad præclara quæque comparantur, qua Belli impetus propulsant, judicia constituunt, Populorum mores legibus moderantur. Divina vis illa, qua fit, ut una voluntas millenas regat: una salus communem omnium salutem contineat: unius nutus rerum omnium vices convertat; illa denique omnia, quibus Reges supra terras eminent, Cœlestem planè esse Regum dignitatem, peculiari Dei Præsidio innixam ostendunt. At si singularis Dei potestas enitet in Regibus dum regnant, non minùs sanè cum Regno destinati nascuntur; ut si Divino cuidam fato Regnum imperia, ita illorum Natalia debeant inniti. Fortuna nascuntur, qui ad fortunæ lusus nascuntur, sed potius sola naturæ necessitate, qui nihil naturæ sunt debitori; non ita, qui supra fortunas hominum debent imperare; sed fato longè superiori, &

serio naturæ consilio producuntur, qui fata hominum debent agitare; ita ut cum Reges habeamus à Summo Regnatore secundos, ita velut prima Summi Opificis opera habere debeamus.

Regium verò præcipuè Sabaudia Sanguinem cœlitus potiùs, quàm humanitùs datam quolibet tempore Prolem extitisse nullus non videt, cui contemplari libeat singularem, & planè mirabilem Cœli tutelam ad æternam Regiæ Domus felicitatem foederati, qua Regiam Filiorum propagationem mirabili adeò cura semper promovit, ut à Beroldo illo Saxonum Maximo, Principum Patre, Heroum Principe per septena, & quod excurrit, sæcula felicissima semper linea Sabaudi Regni successionem perennaverit; quæ sanè felix adeò Prolis constantia cum rerum humanarum vicissitudinem longè adeò exsuperet, Cœlesti prorsus tutelæ accepta est referenda. Parare nempè sibi ipsum debuit Cælum Heroas suos Sabaudia Duces, non ad Cœli tutelam minùs, quàm ab ejusdem singulari natos tutela. Cum itaque Regio Sanguini sese veluti Patres præstiterint Superi, ne vel malè nunc usque prolem dedisse, vel malè nunc negare viderentur, quasi præstitis jam beneficiis devicti, hunc

hunc etiam, & quidem Atavis parem Principem nobis largiri æqui debuerunt. Eo itaque diuturnam nostrum omnium expectationem redegit Cælum, ut non secus ac Proavos Patremque ipsum, Divina prorsus natum largitione Regium Puerum agnosceremus.

Quod satis intellexisti REX INVICTISSIME, cum statim acceptum à Deo, statim in primis vitæ initiis Deo initiatum voluisti, ut quem propriis lætitiæ lachrymis jam satis ablueras, Sacro Fonte lustratum volueris, statimque natum sacris imposuisti aris, quem statim conceptum Deo Piissima Regina sacraverat. Sic datum Superis reddebas Filii munus, dato tamen majus, quod jam feceras Tuum, Tuque ipse reddebas; ut cum rependeres beneficium, illò Te magis dignum præstiteris: sic quia à Cælo datum munus agnoveras, Cælo dedisti: sic quia Tu Cælo dedisti, magis adhuc Cæli munus agnoscimus.

Neque hanc nobis felicitatem Regio Partu solùm contulit Deus, sed ipso partui præmisit; gaudia quippè dat, etiam dum parat Deus, idque ut ad tantam, quam nunc suscepimus lætitiæ gradum faceret, illum nobis Principem dedit, quem vix genitum sentiit illicò Orbis universus: quo vix gravis erat Regina, cum ani-

mos

mos omnium levare vidimus: vix creari cepit, cum Populi omnes recreari. Quàm certum felicitatis promissum fuit vel ipsum nascituri Principis vaticinium? quanti gaudii vel sola gaudii expectatio? Omnia lætitiæ signa præmittebamus cum oriturum nobis Principem promittebamus à cælo Regiis precibus exoratum: ut quod in votis habebat Regina, populus jam haberet in acceptis; Quod aliàs vix aut saltem timide sperabamus, nunc dum expectamus id fidenter tanquam obtentum loquimur: tanta erat in Regiis meritis spei simul votique nostri fiducia; namque quod immortalitatis supplementum videtur filiorum propagatio, id Regiæ virtutis immortalitati æquum munus videbatur.

Vix primum de tua graviditate Rumorem accepimus REGINA INCLYTA, ut statim magnam, quam nobis parabas animam persenserimus. Quàm jucunda de tanto, quod gestabas, pignore Nobilium colloquia: quàm festivæ plebis conjecturæ, quàm plenæ gaudio civium sententiæ, quàm planctibilis apud externos fama? Sin Cæli vox potius quàm fama fuit: Cælestium nempe mos est, ut grandia de se præmittant præsagia veluti præpositas adventui suo celebritates. Hunc ne ergò Infantem Divinitus datum

datum esse negabitis, qui licet mundo, nondum tamen luci donatus, numen suum adedlate diffudit, ut quamvis velut absens adhuc à nobis, jam præsentissimam nobis jucunditatem exhibuit?

Quis Divinæ omninò largitionis non putet Regiam prolem, quam paulò post assumptum Eucharisticum Panem Deo verè obstetricante Regina Optima peperit? ut de Anna Borbonia mihi felicissimè liceat dicere, quod de Hebræa olim Anna effatum fuit. *Visitavit Dominus Annam, & statim peperit.* Sic quem Christianissima Mater fovebat peculiari Dei providentia genitum, singulari Dei munere suscipere debuimus, ut coelitus Reginae, coelitus nobis datum Principem fateremur: cui adhuc nascenti vita ipsa occurrebat, ut Divina prius Vita vixerit, quàm sua: & tantum opus, quod Mater formaverat, Deus ipse perfecit.

O magnum tanti Principis præludium!cujus natalitiis Deus ipse prælucet? Ex hoc jam Tui ipsius fatidicum Numen es, PUER AUGUSTE, tuum natale Vates, vaticinum quidquid maximi de Te optare, ne dum sperare, possumus. Jam sui Te vindicem splendoris agnoscit Romana Fides, suam sibi spem maximam Cælum

lum, suique Heroem Christiana Religio, quæ sui incunabula, Christique Urnam tuo Marte aliquando vindicandam confidit; quid enim ab illo non speret, qui ad ampliandam Christianæ Fidei gloriam in ipsismet natalibus ipso jam adstrictus est Sacramento?

O benè, & felicissimè auspicatam ipso vel ex Deo Sabaudi Imperii fortunam? cui Regum Deus Principem ipse met efformavit, ac dedit; efformavit ad omnem certè pietatem, atque Clementiam, dedit ad tutelam, & gloriam, ex utroque Patriæ optimum Regem, & Patrem. Quamobrem detineri non possum, quin toto tecum gratuler animo Patria felicissima. At quid ego gratuler, ubi nullum meæ gratulationis modum futurum esse sentio? cum omnem superet felicitatis modum, quod à Cælo obtinuisti in Principe beneficium; Quid enim melioris tibi Ominis contingere poterat, quàm quod illum tibi Principem habeas, qui sua Natalitia orditur ex optimo, videlicèt Deo? gratulor tamen, quod Principem tibi ipse largitus est Deus, & in Principe felicitatem omnem; cum eadem tuæ sint, quæ optima sunt Principis, auspicia felicitatis. Habes in Principe, quæ Princeps habet ex Deo, & habet tibi; hæc autem maxima.

Tecum

Ecum verò præcipuè gratulor
Ioannes Martinus Presbiterus,
 quod illud tuæ laureationis tem-
 pus felicissimè nactus fueris, quod
 Regiis Natalitiis celebratur. Plu-
 rimum gloriæ pondus virtuti accedit tuæ, quòd
 Regiis plausibus decoratur; cum summum illi
 commendationis contingat ipsiusmet Principis
 laudibus commendari. Summum est, CANDI-
 DATE PRESTANTISSIME, gloriam
 tuam, & laudes cum Principis gloria, & laudi-
 bus esse conjunctam. Nunc quidem Imperato-
 rum ex lauro coronam communem esse Sapien-
 tibus tuo ostendis exemplo, cum Imperatoria
 parvuli Herois laurus tuæ doctorali conjunga-
 tur; idque maximè quod Summum Principem,
 teque Summum Sapientem hodierna die una
 laurus coronet. Tuum est, ut cum à Provinciis
 omnibus natalitia de more confluunt vectigalia,
 tu etiam tuæ laurus, tuique ipsius vectigal im-
 pendas; Regem verò decet ut, cum magnifi-
 centiùs agat hoc tempore, aliquod suæ momen-
 tum gloriæ tibi largiatur: faciatque, uti sibi mo-
 ris est, ut, quod tuæ gloriæ munus dedisti,
 plurimò recipias cum fenore. Quanta, inquit,
 tibi est sapientia, ut ad ejus tutelam Regius
 C Me-

Mecænas nasci debuerit, qui jam nunc tecum
Mecænatem agit; cùm præstet se
Præsidium, & dulce decus tuum.

Paraveram jam Oratiunculam exornatam
laudibus; quia refertam virtutibus, tuis: Ubi vel
ex nomine duntaxat tuo te in Apollineum
myſtam conſtituebam, poſtquàm oſtenderam
in tua feliciffima Presbiterorum ſtirpe illa om-
nia abundè cumulata eſſe, quæ ad Summam
VATIS DIGNITATEM requiruntur, uti
clarum faciebat in Patre, Avo, Majoribus,
Agnatisque omnibus tam probatum decus, &
vitæ ratio ad omnem laudem mirabiliter, &
ſingulariter comparata. Attingebam etiam
tuam in moribus præſtantiam, qua nihil un-
quam in te juvenilis levitatis notatum fuit:
nihil, quod virilem prudentiam non oſtende-
ret, nihil, quod ſenilem non ſaperet gravita-
tem; Tuam ingenii aciem ſummo cum labo-
re, cultuque conjunctam: tuam in humaniori-
bus, & rhetoricis litteris excolendis indu-
ſtriam: & denique vitam tuam in Divinis Phi-
loſophiæ ſtudiis quàm benè agitaram, quibus
primarum ſcientiarum, quæ Medicinæ funda-
menta ſunt, ultimam metam velut capitolium
attigifti.

Quare

Quare te Apollineum Mystam esse omnino volebam. Sic orituro tunc Musarum Patri, quem nunc obtinuimus, jam tum Apollineum Vatem parabamus.

Sed hæc gloriæ tuæ sunt, quæ non per modestiam modò, sed & obsequium erga Principem REGIO INFANTI sacrare, quàm audire Tibi magis libet: At ex hoc magis laudes tuas auges, cum, ut obsequium augeas Principi, supressas velis: ut cum illas devoves gloriæ Principis, immortalitati devoveas. Subditorum gloria est, quidpiam PRINCIPI posse tribuere: major si Principi acceptum evadat; Nihil autem Principi magis acceptum est, quàm Subditorum Sapientia; atque illa præcipue, quæ gentium vitam, quam ille armis, atque consilio, ipsa Medicis Legibus tueatur; Cum itaque LAURUM TUAM: SACRA vitæ PRÆCEPTA; CATHEDRÆ Dignitatem: tuæ æternitatem Scientiæ ANNULO expressam, atque omnia tuæ Virtutis ornamenta ad REGII INFANTIS Incunabula obsequii loco deponas, ut nihil Tui dici, & haberi velis; ideò Laudibus tuis penitus intactis ad Principem redeo.

ATque ad alteram meæ Orationis provin-
ciam transeo, ubi id mihi propositum
habeo ut de Principe ostendam **COELESTIS**
INDOLIS PUERUM esse, quia Regiis Pa-
rentibus datum; ut si faustissima ex priore ca-
pite desumebam præsagia, quod à Cœlo datus
esset longè majora depromam ex Regiis Virtu-
tibus, quæ tantam prolem meruerunt. Ea quip-
pe est civium vox vulgatissima, & maximè ra-
ta apud omnes sententia, ut omnia Regio
Principi sibi que præsagiant fortunatissima, vel
ex hoc uno, quòd illa procreatus est Matre, quæ
ex magnorum Regnum Sanguine nata, Maxi-
mi Regis Conjux, nonnisi Maximi Regis Ma-
ter esse poterat: ex illa, quæ summis virtutibus
omniò completa nihil afferre debuit quàm fi-
lium virtutis.

Ex Te itaque est **REGINA**, quòd Opti-
mum habuimus Principem: ex Te quòd optima
illi, nobisque speramus. Omnes publicè ad Te
gratulatum veniunt populi: Te sui jam Matrem
omnes agnoscunt, quæ tanto partu novæ po-
teriorique vitæ orbem paris, & populos; quanti
enim jam gaudii Pater est, quem Tu Filium
suscepisti. Debemus Invictissimo Conjugi Vi-
ctorias, alterum Tibi Victorem debemus: Te-
cum

cum dedit quod summum habebat Gallia Regio Patri, Tu quod optimum habuisti Mater Filio, quem coelesti ditabas spiritu cum maternis animabus influxibus. Dubitat nemo quin Tua singularis pietas, admiranda Religio, inviolata fides, augusta modestia, christiana & regia simul Beneficentia in pauperes, Magnificentia in cultu, & ornamento Templorum, Clementia in afflictos, Tuus denique ille morum Candor, & summa planè Sanctimonia illa sint, quæ tantam nobis hoc partu felicitatem attulerint, & Principem illum nobis obtinuerint, qui tuæ filius est, & præmium pietatis.

Supplex rogabas à Deo, quem populi omnes à Te postulabant, sic tandem ut terrarum Victoris Conjux Cælum ipsum eviceris. Basilicas procedens, procidensque ad aras supplicibus lachrymis illum impetrasti, qui tot nobis lætitiæ lachrymas dedit. Talem quidem obtinuisti Prolem REGINA OPTIMA, quam nemo præter Te ipsam sperare poterat; singulari quippe Cæli providentia natum miramur potius, quàm suscipiamus Infantem, qui nobis ex Te divinitus omninò contigit, ac ferè donatum dicerem, nisi Tu precibus tuis fecisses, ut quod Cæli indulgentia videri potuisset, debitum fuerit.

Jam-

Jamque hinc quàm suave mihi foret in laudes
 Tuas excurrere, REGINA MERITISSIMA,
 cum Tuam virtutem amplius dissimulare non
 possis, amplius tacere non debeam; postquam
 per illam id nobis extitit, quo tam effusè per-
 fruimur. Mitterem verò primùm illa, quæ do-
 nestica sunt, & cum nimiam laudationem exi-
 gant, meam dicendi vim, & auditorum fidem
 superarent; ea propter generatim duntaxat illa
 pertingerem, quæ maximè nota sunt, quæque
 & ab oculis civium spectari, & ab auribus om-
 nium audiri permittit Modestia Tua, cujusqui-
 dem, ut fatear, authoritas, quoties Tuum occur-
 rit nomen, gravissimum meæ orationis est impe-
 dimentum; mallet quippè, ut Orator, vel mi-
 nores merearis laudes: vel majores, cum merea-
 ris, acciperes. At præterire non possum eximiam
 illam prudentiam, qua Rege per octennium ferè
 belli causa absente, ità Te, Regnumque gessisti,
 ut dum chlamydati Matris imperium ille assu-
 mebat, Ipsa togatæ Palladis nomen promerue-
 ris, cum durissimis illis temporibus summa vir-
 tute prudentiaque Tua nostram fortunam, salu-
 tem, incolumitatem optimè munitam agnove-
 rimus, ut cum à belli calamitatibus REX MA-
 XIMUS nos palàm in castris defenderet, Tu ab
 ipso

ipso belli metu nos intrà mœnia liberaveris. Quid
verò dicam de Virtute illa, qua moderatè adeò
Regio uteris Splendore, licèt maximis nata, in
maximis semper versata, quæ Virtus verè Tua est,
quia & Te digna, & præterquam in Te cadere
potest in neminem. Quid de illa animi tempe-
rie, qua velut demissè jubes tuis, immò non ju-
bes præterquam exemplo, ut sponte sequantur
potiùs, quàm obsequantur imperio; quis Tuis non
obtemperet nutibus, quæ exemplorum nutibus
imperas? Quid Tuam comitatem regiè omni-
bus blandam, Tuum ingenii Candorem omnibus
amabilem, Tuam facilitatem nulli non suavif-
simam?

Ità me detinerem in jucundissima contem-
platione potiùs, quàm laudatione virtutum Tua-
rum, nisi Tuus Te satis laudaret Filius, quamvis
& ipse laudes à Te desumat suas. Id unum pate-
re, ut admirer Virtutem Tuam, quæ tanti apud
Superos fuit, ut hunc nobis Principem obrinue-
rit, quem pro votis quidem, sed ultrà spem diù
jam promerueras: & quia magis promerueras,
tardiùs Cœlum dedit, ociosum nunquam, licèt
cunctatum; ut clariùs constaret quantum obti-
nere deberes, quod promerueras diù: ut constet
qualem obtinueris, quem juvat Te diù prome-
ru. *Te*

ruisse, tardiùs obtinere. Cēlestis etenim Indolis Prolem summæ Virtuti Tuæ dederunt Superi; seu potius tantæ Indolis Puerum Virtute Tua non obtinuisti, sed ipsa fecisti: & æquè Cēlestis Indolis est quòd Tu habes à Cēlo, ac quòd nos à Te habeamus.

Nemo itaque Tuas culpare debet **REGINA** moras, quòd nostræ expectationis complementum longiùs adeò distuleris, cujus cunctationem nobis agnoscebas esse gravissimam; cum tantæ recordationem moræ, tanta nunc compensatione efficias esse gratissimam; namque non citiùs Augustum parere debebas Filium, quem æternitati peperisti. Magna Principum opera non adeò brevi temporis spatio complentur; quid magnorum operum Princeps?

Quin ipse illud suo natali tempus expectavit Augustus Infans, postquam nova dominia, pace ne dixerim an bello, Pater parasset. Atqui nunc quidem æquum fuit **INVICTISSIME VICTOR**, ut postquam Tui fines Imperii amplificasti, Regiam Domum Augusta Prole augeres. Tantæ, quam in Te collegeras Gloriæ unus non sufficebas, qui tot Victoriis potiùs quàm præliis sufficebas; qui totius orbis imperio sufficeres; Necesse fuit ut Te in Filium ampliato haberes,
cui

cui gloriæ tuæ plenitudinem partires; eo tamen modo, ut cum gloriam Filio impertiris, magis adhuc amplifices tuam; talis nempe es, ut Tui gloriam nemini dare possis, quin maiorem adhuc suscipias: nec illam ab ullo, quàm à Te uno possis suscipere. Quod sanè Tibi contigit, cum **PRIMOGENITAM** tuam, Tui matrisque partem optimam Galli **REGIS** Nepoti, Regnoque dedisti, ut statim totius Galliæ amorem, venerationemque maiorem sis consequutus; atque inde Europa cognoverit quantus Tui futurus est Filius, si tanta potuit Filia; ut victoriam simul amplissimam, tutissimamque pacem attulerit. Intellexit etiam Italia, quàm ardentè à Cœlo implorare debuerit Pacificum, ex Te Principem sibi, uti Paciferam ex Te Filiam habuerat. Quamvis enim se Numine Tuo, bello pacique Potentissimo tutatam, Consilio pacatam, confirmatamque intelligeret, adhuc tamen se male tutam dubitabat, nisi alterum Te suscepisset: tuumque Filium, velut Te ipsum, suæ tranquillitatis propugnatorem, unum Vindicem, unum Arbitrum se habituram sperasset.

Quod Italiæ Pater dicebaris eò præludebas, quòd pacifici Pater Filii futurus eras; quare belli tempore Principem dare noluit Cœlum: pacis

D

verò

verò debuit, veluti paternæ prudentiæ in pace
à Te inita confirmataque præmium, certumque
pacatissimæ in Filio indolis præsagium

Exigua Tibi erat vel amplissima quæque fe-
licitas, si tot triumphis Tua Strenuitate compara-
tis, hoc etiam non addideras, quòd naturam
ipsam prolis tributariam efficeres. Vidimus, &
meminisse juvat, Tibi, Tuoque imperio pu-
gnantes millenas populorum legiones, dissitissi-
mas gentes, extremos orbis incolas; Unica hæc
provincia Orbis erat; Quot in mare diversis ex
Regnis flumina, tot diversa in unum Pedemon-
tium confluxerunt idiomata, diversa vivendi,
pugnandique genera: Ita verò ut diversarum
adeò una linguarum vox, animorumque con-
sensus Te Victorem, Te Regem Potentissimum
appellaret. Maximum quidem nomen, suavius
tamen Tibi nunc adeptus es: Patris scilicet, &
magis adhuc hostibus formidandum; quòd solo
Patris nomine Herois Te Patrem agnoscant. Id
unum Tibi, qui Gloriæ summum attigisti, aude-
bamus optare, sperare debuimus: id unum ti-
mendum restabat hostibus, ut tanta prole tuum
confirmaretur Imperium: id unum Tibi adhuc
debere cupiebamus, cui debemus omnia. Cum
enim tot jam Tibi triumphos debeat Regnum,
tan-

tantamque pacem Italia, & per ipsam Europa
Tuis plena beneficiis: plus tamen debet Tibi quòd
Illum dederis, qui præclarissima hæc facta possit
renovare; Filium videlicet, quo majorem dare
non poteras, uti æqualem Tibi ipsi nulla dare
poterunt sæcula.

Ut ergo Filium te Patre dignum æqui largi-
rentur Superi, Cœlesti omninò Indole dare de-
buerunt; ut qui Tibi omnia, quæ summo Prin-
cipi dare possunt, dederunt: etiam quidquid pos-
sunt maximo Patri, dare debuerint. Non humili
ex loco, sed à Cœlo petuntur Heroes, per Te au-
tem Heros est Filius, & ab Heroe natus, & datus
Heroi: per Te igitur est, quòd à Cœlo nobis adve-
nit, ut per Te Cœlestis omninò Indolis nacti si-
mus Infantem. At si ex eo quòd Princeps à Cœlo
concessus fuerit, omnia quæ Religiosissimi Prin-
cipis sunt, augurabamur: quanta superessent, ex
eo quòd datus Tibi; si, quæ Tu ipse fecisti, Infan-
tis omnia paribus verbis possem exponere? Tu
enim, & illa confirmas, & hoc addis insuper, ut
illum sui jam Patrem agnoscat Pedemontium,
sue tranquillitatis assertorem Europa, hostes
triumphatorem semper invictum, summum sibi
præsidium fœderatæ Nationes.

Atque hinc, cum fœderatos nomino cuncta ve-

nit Europa, quæ gloriosissimo hoc titulo gestit inscribi; quòd per Te belli foedus cum pacis foedere commutaverit, nec minùs quàm Italia Tui opera, ipsa Tui ope placidissimè sit foederata: quæ sanè, quòd Te primum; ideò Te unum pacis Authorem habuisse videtur. Conferunt itaque se se in foedus tuum cunctæ Nationes, pro quarum victoria, pro quarum pace pugnasti: quibus quantam bello gloriam dedisti? quantam pace confirmasti? Cunctæ Nationes, quibus constitit illos solùm posse vincere qui Te Ducem habuerint, nec solùm auxilio tuo, sed Te solo victorias obtineri. At quid excurreram in laudes tuas, quas ipse (quod maximum mihi est levaminis) ne labore nimio fatiscat Orator, omninò vetas dici? ubi illud unum desumptis à Te auspiciis Augusto Infanti exhibere paraveram, quanta fuerit Tui, quanta Ipsi, & ex Ipso Tibi futura sit gloria.

Quanta enim jam parat Heroica illa Infantis Indoles summis Regibus; quia & Te, & Filio tuo digna, atque ex animo tuo in illum derivata? illa indoles imago tuæ; imago scilicet, quæ Te refert totum, qui nullo, quàm in Filio exprimi totus potes: atque in Filio, quia opus tuum; nam in quolibet Tui opere Te totum videre putamus,
cum

cum videamus in uno quoque maxime ideam consilii, ut tuum sit, quæ aut vix optare audeamus, vel statim ac optamus, obtinere: opera tua sunt quæ vel præter spem, vel supra expectationem omnium, maxima. Ea tamen tanta Regni negotia, quæ meditaris animo, quæ regis Imperio, tam hilariter excipis, tanta perficis celeritate, ut difficilia ex eo tantum esse dignoscamus; quia Facta sunt Tui, qui nihil tentas, quod, non Tibi (qui re qualibet major es) sed cuilibet ex summis Regibus par non sit. Quid tamen de gloria tua, quam tot factis es essequeutus? unum jam opus loquatur fama, sed in uno omnia; quia in uno, ut aiebam, es totus. Nihil difficilius Regi maximo, quam sibi similem invenire; plus tamen facere. Tu similem Tibi facies Virtute, quem jam propriæ Indolis propagatione similem fecisti, Filium nempe exemplar Tui, futurum & ipsum orbis exemplum; ex eo quidem quod exemplar Tui. Majorem esse velles? Tui adhuc magis similem facias; cum perfectè similis, erit maximus.

Filium proprio nomine definisti. Nomen tradis, quod strenuissimi in bello, prudentissimi in pace REGIS nomen Tu ipse effecisti Italicæ Pacis Vindex, & Stator; Nempe id sibi vult hoc ipsum

ipsum nomen, ut, ita ac tu, omnium Victor sit, & AMEDEI, qui *Pacifici* nomine salutabatur, vincat potius quam sequatur exempla, ita ut Tui, sui que nominis vim sentiens, statim ac illud audierit, ad maxima quæque facinora compellatur; ut quo donatus est Infans, adultus nomen mereatur.

Adhuc tamen in nomine majus quoddam factum (si quid VICTORIS nomini addi potest) reconditum video. Quanta sub PHILIPPI nomine latent, immò quanta sub isto nomine effulgent? Sentit adhuc Sabaudi vim nominis Asia à Philippo I. triumphata: sentit adhuc amabile illius nomen Peloponnesus, quæ faustissimo Isabella Achaicæ Conjugio, eidem Philippo derivata, Sabauda Imperio felicissimè ad usque Scythicam Tyrannidem fruebatur. Ex hoc itaque nomine jam Te Philippe timet Triumphatorem statim ac hostem Asia, Dominum cupit Achaia. Habes ex hoc nomine Philippi I. Liberalitatem, Philippi II. Aquitaniae Domitotis Fortitudinem, atque Clementiam.

Quanta verò ex re ipsa desumenda forent auspicia, si tanta solo ex nomine se se vltro offerunt? immò tanta se se offerunt; quia maxima jam res vel ipsum est nomen Tui. Spondet Victo-

rias nomen: spondent triumphalia cognomenta
 debellendæ Provinciæ, & quot illæ bellica
 Triumphatori, tot unum Tui Regnum pacifica
 dabit nomina Servatori. Quod Patris nomen
 habes, de Te speramus maxima: quod Patris
 exemplum, expectamus; non enim longam
 Atavorum seriem, sed unius Patris (si tamen il-
 lius, quin unâ Atavorum omnium) Gloriam
 exemplo habes. Pinerolium vides? ipse Bellocum
 foederatis tentavit, Pace superavit solus. Casa-
 lium vides? hoc præter expectationem omnium
 expugnavit, unâ cum sociorum subsidiis quidem;
 ita verò ut unus non tamen pro uno se, nec pro
 sociis tantum, sed pro Italia universa pugnasse
 videretur. Mont. Melianum? hunc illi cessit qui
 licet expugnaverit, non tamen vicit, sed ipse qui
 cessit. Cuneum vides? hic Galliam tota Europa
 Triumphatricem repressit. Pedemuntium? per
 ipsum est, quod gloriæ Theatrum fuit: hoc vir-
 tute tutatus est, nunc sola tutatur fama virtutis.
 Universam Italiam? pace donavit, pro qua bel-
 lum susceperat: quoquò demum Te veritas, præ-
 clara ubique occurrent Patris exempla, quæ
 nemo, præterquam Tu, poterit imitari. Sed ne
 hæc Tibi dicta putes velut Tuæ dare vellem in-
 citamenta virtuti; neque enim id opus habes,
 cum

cum habeas animum Patris; nec etiam quod ista Tibi optare videar, vel augurari: jam enim hæc habes ex Patre, atque ideò jam velut Tua. Neque hìc quæ de Te maxima concipimus auguria adnitar amplius exponere; Cum enim ipsa sint Patris Fata, cujusque vim Oratoris longè nimis exsuperant; atque hìc primum Paternus in Te animus se se prodit, quod velut ipse suas audire laudes recusat (ità sapienter gloriam colit) sic Tu jam videris, quæ de Te ferre vellem omina, sileri velle; cum ipsa licèt omina sint, multam tamen habeant laudis rationem; tum quod illa verè promereris, tum quia adeò certa de Te polliceris, ut quæ futura sunt, velut jam putemus esse præsentia. Sic te incipiebam alloqui, ut Te Infantem esse viderer oblitus, memineram tamen Te Heroem esse, cuius grandi animò, non infantili corpori loquendum putavi.

JAmque propè de vergente peroratione mea ad vos me convertam, Populi felicissimi, quibus refulsit tandem illa dies, ex omnibus una maximè triumphalis, tot supplicationibus, tot sacrificiis petita. Audiit vota vestra, & preces Deus, ut tandem Pietatis pretium vobis liberaliter sit elargitus: nec pretium, sed vestræ (si tanta mortales possumus) opus pietatis. Quid enim
 tanta

tanta non possit apud Superos pietas? quid tam ingentia vota non mereantur? Cœlum sanè precibus vestris coegistis: tales nempè fuerunt, ut cum ad singularem essent pietatem, nonnisi singulari etiam Dei beneficentia compleri potuerint; qua Principem verè vestrum ex Cœlo impetrare potuistis, & quidem ex Cœlo; ex alto etenim sanè venit, qui ex vestra venit pietate. Videte jam quàm tuta, quàm perpetua futura sit vestra felicitas, quæ certè vivente, incolumique Principe nequit esse non maxima: videte quàm arctè Cœlum ipsum illius Principis tutelæ obstrixeritis, quem singulari adeò modo à Cœlo datum voluistis, atque impetraistis; certè nunc vobis prodigum fuit, si tot precibus prodigum esse potuit, Cœlum. Intelligite jam quanta sit in dato Principe magnitudo beneficii; cum tanta pro suscipiendo esse debuerint vota: tanta ab ipso suscepto lætitia.

Diù tamen rogasti *Pedemontium* ut obtineres, quo nunc obtento nihil ampliùs est quod roges, quid enim majus nunc sperare ausimus? aut quid antè magis optavimus? Quid hoc die felicius? aut quid hac felicitate magis expetivimus? *Victoris Amedei* filium à Cœlo peteba-

tis? tardiùs tamen concessit: non exiguum sanè
 vel ipsi est Cēlo alterum Victorio similem face-
 re. Diù expectastis? id congruum fuit: diuti-
 num temporis insumendum Principi à Cœlis
 petito. Exhaustis ferè votis largitum est Cœ-
 lum? benè id contigit: non parvo tanta Pro-
 les habetur molimine. Non primis matrimonii
 annis nascitur? gloriosius id factum; non He-
 roem evadere, sed nasci Augusti erat Infantis,
 qui supra Heroem est evasurus; ut non à Victo-
 rio tantùm, sed ab ipso Triumphatore, nasci
 debuerit: atque ad illas triumphales ideas jam
 efformatus nasci, ad quas solo exemplo, vel non
 ità perfecte, vel sanè tardiùs efformatus fuisset.
 Indoles nunc ipsi est, quæ tunc disciplina: &
 verè nunc Infantis gloria, quæ Patris solùm,
 fuisset. Quamvis itaque inflexum nobis hucusque
 Cœlum videretur, semper tamen facile nobis
 fuit: & cum sæpè negavit, ut majus aliquando
 daret: & cum dedit, ut maximum efficiat ali-
 quando.

Masculam Principis Prolem, jam nobis aliàs
 concessam vidimus; at vix concessam, ac ità
 statim ereptam, ut non habuisse videremur; de-
 lineaverat exemplaria illa egregium quiddam
 natura meditans, ut unum tandem hunc Princi-
 pem

pem absolverit perfectissimè, qui grandem ejus ideam explevit.

Ne itaque de longa tandiù rogati Principis dilatione, qua nos adeò vexare voluit Cælum, conqueramur; cum omnes nostrum curas, & sollicitudines abundè adeò nunc compensaverit; rogari diutiùs voluit, ut per vestras preces majoris se muneris debitorem agnosceret, quo inde donato perspicuum foret, hunc Regii fructum Thalami à COELO, Regius PARENTIBUS, vestris PRECIBUS datum esse; atque ideò Cælesti prorsùs Indole præclarè ditatum. Hoc Cæli propositum fuit: hoc meæ orationis argumentum, quod cum jam satis ipsum confirmaverit Cælum, humana non licet oratione longiùs prosequi, & profano dicendi more Cæleste Argumentum enervare.

Sed quid aliud denique vestræ probant publicæ celebritates, pompæ, spectacula, quibus Principem, tanquam summum Cæli munus, suscepistis? Impletur Aula gratulationibus; Tempia gratiarum actionibus, Urbs tota festivis ignibus. Vix natus est PRINCEPS optatissimus, cum omnes excurrere per plateas, vacuari civibus domus, repleri acclamationibus compita, tota Urbe volitare, tumultuare densissimum

vulgus, festi dies institui, nocturnæ faces decerni, publici apparatus instrui, Urbs tota convelli, velut si Cœlum rueret, aut terra potius tolleretur in Cœlum. Ipsa, quæ modò ad hostis mortem furoris igne tonuerant, nunc ad tanti **INFANTIS** vitam nostri amoris flamma succensa disploduntur tormenta: omnia confusum murmur occupat. Amplificè jam reseratis libertati carceribus effusa hominum turma Infanti liberatori clamore, fremituque laudes extollit: Taurinum omne in lætitiis natat. Triumphat Sabaudia, tripudiat Pedemontium, cuncta exultat Italia, Europa resonat universa. Ex hisce publicis privatisque plausibus, lætitiis, acclamationibus quis est, qui non intelligat Cœleste nobis munus diutissimè expectatum, maximæ expectationis Principem advenisse?

Par itaque est Taurinates, ut splendori, quem ex Principis Natalitiis suscepistis, festivos addatis ignes, quibus Turrita moles coronatur, quos ultrò citroque jacentes Urbi universæ missilem lætitiā profunditis: ignei grandinant globuli, ludicræ tonitruant bolides, gliscunt undequaque populares flammæ, natalitiæ proserpunt faces, vitalis rogos extollitur; ità æternum Cœli splendorem

dorem nostra æmulantur spectacula; ut quæ descendunt pluvix in Cælum videantur ascendere. Neque spectacula modo, sed & sunt vaticinia. Vidimus ad succensam piram, qua sospitalia vota ad Cælum mittibamus: vidimus nocturnum orientis sydus palluisse, extremum ex illa sibi rogam præsagiens: vidimus ad fulminalem machinam hilari quadam trepidatione tripudian-tem Civium coronam frequentissimam eo tonitru, ut

Hos cuperem mores ignibus esse Jovis;
atque indè optimam Principis Indolem, pium-que illum rigorem arguebamus, qui bonis ridet, dum terret sones. Herois Matri pinus sacrabatur, quam Deorum Matri sacrarunt Romani. Æternæ arbori flammifera suffigitur rota, ut indè Regali in stipite fortunæ æternitatem intelligamus, cujus rota Martiali quidem igne circumagi poterit, dimoveri non poterit; at majori semper evolutione, majorem semper splendorem emittet.

Felicissima, itaque præludia sunt ipsimet lusus jucundissimi; cum & ea maxima, quæ Principi augurantur, lusus futuri sint tanti Infantis Virtuti.

Festa velut Saturnalia constituuntur, ut cadente

dente hoc sæculo, altero jam adventanti tempo-
 ra auguremur priscum in aurum nato Principe
 reditura; ab ipso etenim velut à Phosphoro in-
 ter prima orientis sæculi crepuscula enascente
 incipient magni decurrere menses. Solidam ve-
 ritatem Saturni fabulis reponente Regio Infante
 veluti Cælis delapso, non votis omnium magis,
 quàm felicitati, quo imperante Regnatricem
 nobis Cœlestem Sapientiam sumus admiraturi,
 postquam illam animi præstantiam, quàm à na-
 talibus duxit, longa Patris disciplina fecerit am-
 pliorem, ac tum illa prodibit virtus, quæ subli-
 mem adeò originem deceat; quid enim sperare
 non liceat à Principe, quem Cælo authore, Re-
 giisque virtutibus optimè auspdatum habemus?
 ab illo, quem cum dedit Cælum, nos ipsos nobis
 dedisse visum fuit? Sublimibus adeò initiis certè
 non nisi magna congruunt incrementa. Semper
 & totus, confidite, Regnanti aderit Deus, qui
 singulari adeò beneficio nascenti adfuit, & ip-
 sum sibi velut adoptavit. Non una sunt Cæli
 beneficia; id moris habet, ut quæ dedit, etiam
 servet: quæ servat, etiam amplificet, & alia
 semper addat majora. Quanta itaque illum
 Principem manet felicitas, qui singulari adeò
 Cæli tutela vivit; sed quanta magis non ipsos,
 qui

qui sub ejus Principis tutela victuri sumus, cujus virtutem (quia Cœlesti omnino persimilem) licet mitem adeo timebunt hostes: licet belligeram venerabimur adeo, nobis mitissimam. At, quoniam quanta vobis fata in tanto PRINCIPE parata sint, jam re ipsa plus longè concipitis, quàm mea expositione possitis deducere, nil addam amplius præter id unum. Si munera Donatore pensantur, estimate quantus sit, quem à Cœlo effusis adeo precibus suscepistis. At si nihil felicius vobis optastis, quàm Principem, nunc nihil magis Principi optate, quàm perennem vitam, seu longum exercitium Virtutis, quam jam satis habet in Indole; sed hanc jam Cœlum satis abundè promittit; quod enim dat, perenne dare assolet Cœlum.

Vive itaque diu PRINCEPS AUGUSTE, ut Te citò Virum, & serò videat Senem Sabaudia; Tuo fruatur Imperio longa posteritas; Tu Patris longo fruaris exemplo. Vive donec Patris vivet Fama: & Ipse vivat, donec immensam vincendi, regnandique disciplinam Te plenè docuerit; ut qui se solo nunc usque vincebat, jam Tecum vincat, consilio quidem suo, sed manu Tua; Ille dabit leges, Ipse tutaberis: servet Ille quæ maxima adeptus est, Tu nova
semper

semper adjicies. Maximam Tuæ vitæ Gloriam,
 maximam Tuæ Gloriæ vitam largiantur Su-
 peri; cum ipsa quæ Tibi vitam meruere Patris,
 Matrisque merita, ipsa Tibi longævam merean-
 tur. Sic Regiæ Domui summa erit Gloria, no-
 bis, Posterisque, Italiæ, Europæ, & Orbi sum-
 ma felicitas.

D I X I.

PHILIPPI V.
HISPANIARUM REGIS

&

MARIÆ LUDOVICÆ

A SABAUDIA

AUGUSTIS SPONSALIBUS

IN LAUREA PHYSICO-MEDICA

Perillustris Domini

JOSEPH FERRERII

PLAUSUS ORATIO

A LAURENTIO TERRANEIO

Habita

ANNO CIO. IOCCI.

Mense Augusti

T A U R I N I,

Ex Typographia Boeti, & Guigonii.
Superiorum permissu.

PHILIP V.
HISPANICARUM REGIS

MARIE LUDOVICÆ

A SARABUDIA

AUGUSTIS SPONSALIBUS

IN LAUREA PHYSICO-MEDICÆ

Peritissimè Dignis

JOSEPH FERREII

MAVUS ORATIO

A LAURENTIO TERRAVERO

HABITA

ANNO MDCCCL

M. de Argenti

T A U R I N I

Per Typographum Bonifacii & Co. Regii
Lithographi

Felix oratoris conditio (Illu-
strissimi, Reverendissime, &
Excellentissimi P. P.) cui non
longâ meditatione perquiren-
da sint argumenta, vel exor-

nanda; sed ultro sê ipsis occurrant, eaque or-
natissima. Hæc mihi fêlicitas obtigit, si mei
admittis obsequii debitum, dum mei pateris
audaciam consilii Hispaniarum Regina Au-
gustissima: ut Egregios Præstantissimi Ado-
lescentis labores Laureâ Physico-Medicâ do-
naturus, argumentum faciam privati plausus.

Augusta Tui Sponsalia, quæ argumentum sunt publici. Dignum sapientiæ suæ, dignum Clementiâ Tuâ votum hoc summum fuit Candidati Sapientissimi, ut laudibus suis Tuum adesse nomen permittas. Magnum certè aliquid a Te rogat, dum nomen sibi petit Tuum : at hoc ipsum est Te Reginam agnoscere, quòd a Te magnum aliquod beneficium rogamus : hoc est Te Reginam præbere, si rogari permittis; Te Ipsam præstare, si quod rogamus libenter concedis, ut Tui amplitudine Nominis Laureæ quoque nostræ grandescant. Illa est argumenti majestas in Sponsalibus Tuis, illa nobis admiratio, obsequium, & amor Tui, ut nihil majus, nihil plausibilius, nihil jucundius Amplissimus iste Confessus audire possit, aut velit, quàm illud, in quo omnes gratulantur; quum in eodem agnoscant maximam Sabaudiaë Gloriam, summam Hispaniaë Felicitatem.

Plaudat in Augustis Sponsalibus Sabaudia Gloriosissima, dum Felicissima triumphat Hispania : & quò Hispania triumphat festiviùs, eò nos dum plaudimus Hispaniaë, nobis quoque plaudamus gloriosiùs,
a qui-

a quibus Illa accipit suæ causam lætitiæ. Si nobis sub Optimo Principe contigit esse felices ; dum Ipsius Virtuti juvat subditos esse : non minus ab Augusta Prole decet esse superbos ; dum Ipsius Magnitudinis licet esse participes. Gloriamur Illam apud nos Principem habuisse , quam sibi Reginam brevè exceptura jam gratulatur Hispania : & magis quàm Principem habuisse , gloriamur quòd Reginam habeat a nobis Hispania.

Hanc nobis Gloriam, hanc Hispaniæ Felicitatem facit Regiorum Parentum Virtus & Magnitudo, in Generosa Proles Augustæ Indole tam feliciter propagata, iisque studiis, cultuque roborata, quibus ipsam, & Regiam potissimùm educari deceat virtutem.

Tantam vim Stirpis ac Indolem Regiæ Proles agnovit primò Rex ut omnium Maximus, ita Sapientissimus ; dum Primogenitam Nepoti junxit, vocavit ad Regnum, voluit in Familiam suam ; in qua dum crevit, addiditque Parentum imagini Regum Maximorum exemplum, nihil a se desiderandum relinquit Galliæ, quàm quod

brevi dabit : nimirum similem sibi , ut det similem Parentibus suis , & Cognatis Augustis .

Avi consilium sequutus , vel consilii sapientiam imitatus est Rex Hispaniarum Avo simillimus , qui tantam indolem admiratus in Fratris Conjuge Augusta , Ipsi & Regiis Parentibus simillimam Sororem sibi in Conjugem expetiit , & in eandem Domum vocavit , licet in aliud Regnum ; ut haberet Parem Sorori , Quam Ipse faceret quoque majorem : Æqualem certè Naturæ suffragio , Majorem Fortunæ beneficentiâ ; si Fortunæ est , quidquid Fortunam jubet Virtus . Admiratus nempe est in Ludovica Maternam , Patriamque Virtutem , & Magnitudinem , quæ Ipsi sanguinis necessitate impressa inest plurima : proprio ingenio , ac imitatione expressa inest tota ; ut quidquid maximè Egregium & Regale columus in Regiis Parentibus , suspiciamus in Principe Augusta , velut in speculo , quod radios non referat modò , sed in sè colligat quoque , reddatque vividiores .

Tanta quum esset Princeps Augusta ; Reginam ex Orbe quæsiturus Rex Sapientissimus,

mus, fieri non potuit, quin Primam Ipsam sibi spectaret, Quam Unam est admiratus, Illamque diligeret unice, Quam maxime amandam agnovit. Hanc Unam optare debebat Rex Sapientissimus: Hanc Unus optare poterat Rex Maximus: Hanc Unus obtinere Philippus, Qui nunc Ipsam se habiturum sperare summo absque desiderio, expectare absque impatientia non potest; licet concessam maturius; si liceret Principes ætate metiri.

Nunc verò quanta est Hispaniæ cura Reginam plenis honorum muneribus excepturæ? Fidelibus icta desideriis quanta & qualis Reginæ suæ occurrit Hispania? gerens scilicet sub Maximo Rege & ab Optima Regnatrice vultum fortunæ suæ: Fortunæ inquam, quam a se ipsâ, quam habet a Rege, quam se habituram sperat a Regina. Quam habet a se ipsa felicitas, illa est, quam habere possit ex toto Orbe Imperium Virtute, Fortunâ, Gloriâ Florentissimum. Hinc major accessit felicitas, quæ debebatur, cum Regem obtinuit utriusque Orbis Imperio, sibi videlicet, parem; Quem ab extero quidem Regno

gno petiit, sed jure suo; Habet verò majorem petitionibus suis, quòd habet æqualem Donanti, parem Petenti.

Parem tibi Regem obtinuisti Hispania felicissima, quòd Debitum; quia a Sanguine etiam Tuo, Hispano videlicet: majorem, quòd a Borbonio Sanguine concessum. Magnum habes velut aliquid Tui, Majorem, velut Borbonii Sanguinis Stirpem, Maximum, ut Ludovici Triumphatoris Imaginem. Hoc autem Regi debes primùm, quod Maximum, cum Ipsi Illam quoque debeas Reginam, in Qua cùm agnoscas aliquam Victorii Partem, & Annæ Matris perfectam Imaginem, agnoscis sanè Exemplum Optimæ Imperatricis, & senties cum habebis Reginam, & ex Illa Tibi & Orbi Reges Maximos, cum obtinueris quod maximè optas & speras, nosque certò auguramur, Filios videlicet Parentibus, Avis, & Proavo similes, Quorum longa eat in Nepotes cum imperio virtus.

At dum Hispania sentiens felicitatem a Te suam, Regina Augustissima, animos parat in cultum & obsequium Majestatis
Tuæ,

Tuæ , plaudit Sabaudia intelligens quale sit decus per Te suum ; Permitte ut qui se Regii Patris subditos esse magis gloriantur , & Tibi maximè cupiunt esse clientes Medicinæ Sapientes , communi Gentium plausui admisceant quoque plausus , obsequia , & gratulationes suas. Quæ tantam Regnis gloriam , & Populis felicitatem facis , cur Sapientibus quoque non facias , seu permittas illâ uti , quam facis ? inter quos minimè dedigneris quòd stirpe , ingenioque Prænobilis Medicinæ Candidatus Carolus Joseph Ferrerius doctoralem diem sibi felicissimè auspicetur a Sponsalibus Tuis , ejusque sapientiæ plausus illo exornentur Augusto Nomine , quo virtus ornatur , videlicet Tuo. Cum primùm excipis obsequia Populorum , admitte cultum Sapientis , qui Doctorali Dignitate , & ornamentis decorandus , eadem unà cum sapientia ipsâ , ac se totum impendere vellet Tibi ; nisi vereretur ne audax nimis obsequium videatur , quò sacrare velit Tibi , quod longè nimis indignum Tui : Debetur tamen Sponsalibus Tuis Doctoralis hic Plausus , quibus plausus omnis debetur.

tur. Quod itaque debitum Tibi est, dignum Tê, quæ sola potes, facias rogat, si inter plausus suos venire aliquid e Sponsalibus Tuis Ipsa permittas, cuius vel Clementiæ beneficium, vel Amplitudinis necessitas est, id magnum efficere, cui concedis aliquid Tuum. Ut ergo quæ devovere Tibi debemus Doctoralia ornamenta, etiam impune possimus; permitte ipsis aliquid inferi ex Ornamentis Tuis, quæ nuper adepta es Sponsa, & Regina Augustissima.

Patere itaque ut ex Geniali Corona, quæ Tibi paratur, Flores aliquot decerpam Laurû inferendos, qua charum Musis, clarum utroque Apolline Caput coronetur, cuius Stirps nobilis Medicis, Legalibus, & Martialibus Laureis effulget quamplurimis.

Micet in Doctorali Adamante aliquid supra sydereum, quo viget, decus; si licet petere splendorem suum a Sponsali Adamante qui ex Te rutilat vividius.

Permitte Sapientem considerare in Solii Tui Limine, tanquam in Throno Sapientiae.

Efflorescant, Tê Regnum initiante &
Sa.

Sapientibus felicissima quæque auspicante ;
Scientiarum omnium & Medicinæ potissi-
mum studia .

Ac par esse iudices ut per beneficia Tua
ad Beneficentiam Ipsam , ad Te nimirum
accedamus , & sacram sistamus Tibi Me-
dicam Laurum , ornamenta Sapientis , quæ
fane eò benigniùs excipies , dum assumis
ornamenta Regnantis . Postquam ignovisti
petenti aliquid Tuum , admitte obsequium
offerentis totum quod suum est ornamen-
tum sapientiæ ; in quo cùm derivari permi-
seris aliquid splendoris e Sponsalibus Tuis ,
intelligis fanè quantum debiti , pretii , &
laudabilis audaciæ augmentum Ipsa fecisti .
Unum gloriæ deest Laureæ nostræ , ut sa-
cram excipias : quod (per mitte observan-
tiæ meæ candori superbam hanc confiden-
tiam) scio facies . Vale & Hispaniæ Feli-
citati , Sabaudia Gloria , omnium bono
vivas Diu .

[Faint, illegible handwriting]

[The page contains faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.]

IN LAUREA
PHYSICO-MEDICA

Perillustris Domini

FRANCISCI BESSANI
O R A T I O

Venerando Sacroque

PHILOSOPHORUM ET MEDICORUM
COLLEGIO

Electorum Academiae Principis

*Ad Publicas Universae Philosophiae Theses
Patronatu*

Summa cum Majestate statim atque Perfuncto
Habita

A LAURENTIO TERRANEO

Anno CID. IDCCI.

Mense Septembris

T A U R I N I,

Ex Typographia Boeti, & Guigonii.
Superiorum permissu.

IN LAURAE

PHYSICO-MEDICA

Parisiensis Domini

FRANCISCI BEZZANI

OPUS

Leopoldo Sacerdoti

PHILOSOPHORUM ET MEDICORUM

COLLEGIO

Electorum Academiæ Principis

Ad Publicam Universitatis Philosophicæ Thesauri

Personarum

Summa cum Magistro Galeno et Hippocrate

Latine

A LAURENTIO TERRANO

ANNO MD. CXXI.

Mense Septembri

T A U R I N I

Ex Typographia Boetii & Goussier
Superiorum Universitatis

Allicit ad Clientelam Maximorum Virorum humanitas, invitat beneficentia, provocat liberalitas, Illustrissimi Reverendissime, & Excelentissimi P. P. Qui petenti liberaliùs concedit beneficia, pollicetur petituro : nec modò licentiam facit ; sed èt animos stimulumque addit petendi. Excitat Sapientum vota petentium Clientelam Vestram, Collegæ Præstantissimi, singularis illa Benigni-

nignitas, quâ nuper Philosophiam peramanter complexi, & validissimè tutati, estis. Nequit absque invidia spectari triumphus ille Philosophiæ, pompa illa Sapientis, Patrociniô Vestro gloriosissimi; nec absque confidentissima spe beneficii, theatrum illud Clientelæ Vestræ, Vestræque Beneficentiæ. Quum cœpit ad Vos gloriosius accedere Philosophia, liberiores sibi ad Vos accessum Sapientes omnes intelligunt: & Medicinæ potissimum Candidati, qui & Philosophi, & Scientiis Medicis instituti, hinc partem habent Vestri in Philosophiam Patrocinii, hinc Vestræ Sapientiæ; hinc argumentum ut aliam repetant Clientelam, hinc ut petant majorem; utrinque ut Amplissimos sibi Vos Mæcenates efflagitent.

Hisdem rationibus ductus, & temporis oportunitatem nactus Candidatus Præstantissimus *Perillustis Dominus Franciscus Bessanus*, quos nuper obtinuit Philosophia, sibi Vos petit Mæcenates. Magnum aded quiddam videtur Clientela Vestra, ut minimè dubitaverit abuti etiam Vestrâ Beneficentiâ, usus temporis privilegio, quod

ut plenum beneficiis Vestris, ut maximè
oportunum occupat sibi.

Habuit Philosophia, habet Candidatus,
ut Vos sibi expetant Patronos: immo par
utrique causa, licèt modus conditionesque
diversæ. Ut peteret Philosophia illud est,
quòd nulli magis se deberi intelligeret, quàm
Vobis, quorum Ipsa est tota, & ad quos
Ipsa spectat potissimùm; velut in quibus
licèt agnoscat aliquid sè majus, agnoscit ta-
men aliquid sui; immo in Vobis se velut
totam.

Atqui a nemine se benigniùs excipiendam
confidit Philosophia, quàm a Patribus suis,
Vobis videlicet Patribus Philosophiæ: ad
quos accedendi fiduciam facit singularis ille,
innatusque Vobis in scientias amor, in sa-
pientes benevolentia: ut quod singuli assi-
duè præstatis ardentius, de scientiis, & de
sapientibus bene mereri, certò sibi sponde-
ret omnes unà collectos illustrius, ac ma-
gnificentius aliquando præstituros.

Quæ in Authore suo Patronum Amplis-
simum, in Propugnatore tutelam validissi-
mam, in se ipsa securitatem habet, Thomi-
stica Philosophia, doctrinâ & religione mu-

nita, non tutelæ causâ præcipuè, sed eò potissimum consiliò se se Vobis dicatam voluit, ut illis traderetur, qui chariùs exciperent; quòd æqui ejusdem cognitores; cùm habeatis quidquid Sapientis est, & Sapientum nil magis sit, quàm sapientiam clariùs cognitam, chariùs amare, excipere, ac tueri.

Et quidem unde majus sibi præsidium & decus petere Philosophia poterat, quàm a Vobis? per quos continuò accedit scientiis decus, Taurino, totique Regno præsidium ac ornamentum; cui summum gloriæ & felicitatis est, quod Platonis Respublica desiderabat; ut nimirum in Vobis, Vestroque opere Præstantissimè efflorescat Philosophiis. Vos enim illi estis, qui Priscæ Veritati longa caligine obrutæ diem fecistis, cui exteræ Academiæ auroram dumtaxat attulerant; cùm Veterum Sapientum Philosophiam meliùs castigatam finiminùs primi, saltem ex tota Italia præcipui, publicæ luci exposuistis, cordatè propugnastis, felicissimè vindicastis.

Hinc est, Viri Philosophi, sublimis illa in toto Regno existimatio, & apud Ex-

teros

teros fama Vestri, quæ non minùs, quàm
 Vestrùm omnium gloria, secura tutela il-
 lorum est, quos Vestrà decoratis Clientelâ.
 Hinc mente, doctrinâ, sapientiâque
 amplissimus Electorum Academiae lectissi-
 mus Princeps, supremum Philosophiæ la-
 borem auspicaturus, eundem totamque
 Philosophiam suam Vestro huic Ordini or-
 namentis omnibus Illustrissimo nuncupa-
 tam sapientissimè voluit. Quod nam enim
 magis potens, ac validum nomen inscribe-
 re Philosophiæ poterat, quàm Vestrùm?
 Qui non Auctoritate modò, sed etiam Sa-
 pientiâ, vestràque met Philosophiâ alienam
 tueri possetis.

Par itaque fuit ut Vobis vestra potissi-
 mùm Scientia, summis nempe Philosophis
 inconcussa Philosophia, traditam se vel-
 let, vestrà humanitate exceptam, digni-
 tate, sapientiâque ornatam, munitamque
 speraret.

Quod cum obtinuerit Philosophia, in-
 telligitis jam quantum Candidato argumen-
 tum feceritis Vos Mecænates optandi, quan-
 tum jus quoque petendi. Vestra certè di-
 gnitate, virtute, sapientiâ dignum sem-
 per

per officium fuit, promovendis bonarum Artium studiis assidue operam dare. At postquam hoc muneris erga Philosophiam amplissimè præstitistis, quod egregium erga Scientias meritum Vestrum erat, incipit quoque debitum videri, ut nimirum pergatis, & augeatis quoque accessione majori.

Patiamini itaque Candidatum in Philosophiæ gloriam, Vestræque Clientelæ partem venire, ad quam vocatur a Vestra-met facilitate Beneficiæ: quum ipsum non aliter ac Philosophiam tangat Vester in Scientias amor, in ipsum quoque transeant, qualia Philosopho præstitistis, beneficia.

Neque culpetur quòd illos sibi Mecænates efflagitet, quos graviores sui iudices agnoscit: Ea propter illo Vos tempore sibi Mecænates petit, quò placuit Vobis suaviori Mecænatis titulò appellari; quò sanè, cum supra gravitatem tota se se prodat benignitas, minus timidum Sapientibus in Vos amorem, & Candidatis fiduciam efficitis. At nulli potiores sunt Mecænates, quàm qui æquiores sunt iudices. Quin cum pro vestra liberalitate assueveritis cum Sa-
pient-

piens, quorum sedetis Iudices, magnificentius agere, illorum Vos præstare Iudices non potestis, quin videamini Mecænates. Atque illa est Candidati mei sapientia, ut iudices habere non possit, quos sibi non conciliet Mecænates. Eccui æquius eritis Mecænates etiam cum sitis, immo quod estis iudices graviores, quàm cui si Mecænates non sitis, minus æqui Iudices videamini?

Cujus Familiam inter præcipuas habere gloriatur *Combeviana*, utpote se-ipsâ, & Præclaris Cognationibus ornatissimam; Quæ Consanguineos habet *Marchisios*, quorum pars magna fuit *Antonius Marchisius* Laureæ nostræ, quâ decorabatur, ornamentum; *Basterios*, inter quos ille Regii Patrimonii in Secusiana Provincia Quæstor; Inter *Storeros* præcipuè D.^{um} *Jacobum Storerum* Combevianensis Ecclesiæ Parochum, Virtute, Doctrina, Religione spectatissimum; Eique similem meritis, parem aliquando dignitate futurum D.^{um} *Franciscum Ugum* Avunculum amantissimum; Cujus virtutes æmulatur, & studia imitatur, iisdem animi lineamentis conform.

formatus **Candidatus Præstantissimus**, cujus unicum, idque maximum esto gloriæ, postquam in Scholis omnibus, & Academiis decora omnia est consequutus, summum sibi Patrocinii Vestri decus promereri.

Dignus certè Amplissimis, Vobis scilicet, Mecænatibus, quorum est non tutelâ modò ornatissimâ, sed èt summâ munificentiam virtutem & sapientiam excipere; Sapientibus videlicet illa distribuere præmia, quibus nihil optari majus a Sapiente potest, nihil dari pretiosius a munifico Mecænate.

Excipite itaque munificentius geminam in Medicinæ Candidato Philosophiam Qui alteram nuper in Philosophiæ Candidato excepistis benignius. Quibus Patronis palmam victricem obtinuit Philosophiæ Propugnator, Iisdem Mecænatibus Laurum obtineat Thesis Apollinaris Propugnator. Quod Philosopho summum fuit, iter est Candidato, ut petat majora : at verè petit minora Philosophô : Illum multiplici Lauru protexistis; Hunc *Una tegat* satis est, votis quidem, sin meritis minùs.

Clien-

Clientelæ Vestræ devinciendus immortalis vinculo, *Adamantino* scilicet *Annulo*, Vobis obligetur.

Pandite Clienti Vestro *Sapientiæ Vestræ Penetralia*.

Hæc utique causa Vos quolibet Mecænate facit liberaliores, quòd Clientes Vestros in pari Vestræ *Dignitate Sedere* permittitis.

Perge jam Laureate tantis Mecænatibus, tantoque munere ornatissime. Hoc summum habeto gloriæ, quòd graviores Sapientiæ Judices habere potuisti Mecænates.

PERILLUSTRIS DOMINI
VINCENTII FANTINI
LAUREAM
PHYSICO-MEDICAM
ASSUMENTIS
GALAXIA
ORATIO
A LAURENTIO TERRANEO
HABITA

A. CIO. IDCC. III.

Mense Julii.

TAURINI,

Ex Typographia Boeti, & Guigonii.
Superiorum permissu.

PERIUSTRIUS DOMINI

VINCENTI FANTINI

LATINAM

PHYSICO-MEDICAM

ASSUMMENTIS

GALAXIA

ORATIO

A THURONIO TERRANO

HABITA

A. CIO. CCCC. III.

TAVLINI

Ex Typographia Borti & Gagnoni

Superiorum Universitatis

EREDITARIAS velut
a Parentibus laudes e San-
guine petant Alii: Suas a
Matre veluti particeps,
Candidatus petit potius

a Lacte (Illustrissimi Reverendissime,
& Excellentissimi P. P.) quod quum
Regii aliquid, & Augusti quidpiam ab
educato contrahat VICTORIO, ali-
quid habet communi sanguine, quovis
lacte grandius, quo in altiores ambi-
tiosius efferri laudes possit & debeat.

Unum itaque *Candidate Præstan-
tissime*, perennis gloriæ, brevis Enco-
mii argumentum Parens accedat Opti-
ma, atque Dulcissima; immo Lac Ejus
solùm, ut quantus sis totus liceat con-
discere quòd tantus vèl ab una sis Ma-
tre, vèl ab uno Lacte.

Quanta enim Regiæ Nutricis Digni-
tas! qua nulla proximior ut muneri,
sic majestati Regiæ Matris, cujus ut
partes implet, sic matris pars aliqua, aut

species quædam appellari Nutrix potest. Quantam igitur oportuit, quæ debuit, esse loco Sabaudæ Heroïnæ Sabaudæ Principi, JOANNÆ VICTORIO! quæ Vitæ ac Indoli Regiæ præfici, cui Spes Augusta, & Una Regni, Una Regiorum Parentum Cura confidi, cui demum credi, cujus a Lacte haberi qualis a Sanguine factus, ad illa crescere ad quæ natus VICTOR posset.

Non vanè Antiquorum nostra gens credidit Heroum Lac esse Cœlum illud Junonis, ut sapienter fabulati sunt, Lacte candidiùs micans: Nec enim alere tellus potest, qui supra humanum modum velut supra terras eminent, Grandiores Viros. Nec aliunde magis quam a Cœlo familiare, genuinum, & omninò suum petere alimentum possunt Viri Principes Cœlo magis affines.

Quod Heroibus pridem suis prisca dedere sæcula, id Heroum Maximo præfens & per Ipsum melior ætas debitum agnovit & dedit: immo dedere Superi infra cœlum, in terris, ac apud nos quod vix Illi similibus olim in Cœlis

lis ac velut in Superis homines tribuere; cum Lac ætherea temperie Junonio, ac cœlesti non impar dedere Superi, quorum labor ut fuerat quod natus viveret, aut cœperit vivere, ita fuit quod viveret totus: ad quos nimirum pertinuit maximè, qui benigniùs & ferè miraculò Principem nobis indulserant, Illam singulari providentia Eidem Nutricem velle, qua de Principis vita securiores essemus & plenè felices.

Lac nempe illud destinavere, quod vivaci plenius spiritu, lætiorique vitæ robore ac energiâ pollens, grandem illam & dignam immortalitatis, Regii Infantis, & unà Regionum Parentum, & Populorum Vitam aleret. Lac illud, per quod viveret, vigeretque Regiis Conjugibus dulcissimum Pignus, Regno Columnen, Populis Princeps, Felicitas universis maxima: at acrioris ideo plena sollicitudinis, quòd in uno omnium tota. Quo Parentibus, Regno, Populis ille assereretur Princeps, quem ne satis nostrum, atque vix habere videremur, faciebat major habendi amor,

amittendi timor, habere Unicum.

Habuit in terris & apud nos, habuit in *FANTINA* Heros Augustus Lac illi, quod meruisset, cœlesti non impar, quum par habuit vitæ, ac indoli suæ similitudine quadam alendæ, sanguini animoque mirabili aptitudine efformandis. Scilicet Amazonicum illud esse pectus, magnanivise, ut pastus Achylles, medullis, meliori sanguinis flore divitem esse fontem illum oportuit, qui Regii, qui *VICTORII* quidpiam saperet; unde cujusdam supra commune ingenii venâ, & longi felicisque *Ævi* semina, puriores atque vitales hauriret succos, & spiritus duceret Herois animum facturos, aut sanè faciendos, utrinque semper Heroicos.

Tam grande pectus, faustumque Lac, quod Heroem deceret, id fuit Tuum *REGIA NUTRIX*, quæ una his corporis, animique dotibus, eo ingenio, consilio, studiis, officiisque, quibus *Ars Nutricia*, & *Regia* potissimum constat immensis, abundantius instructa, ut una satis contemplata fueris Altrix,
Cu-

Custos, & Moderatrix Regalis Infantia. Hac nimirum præstantia Illi parabaris Alumno, quo nulla habuit majorem Nutrix;merita illum Uberi Principem ferre, cui vix parem Orbis tulit: vèl hoc-uno gloriosissima quòd merita; quanta jam verò quum adepta quod mereri non potest! cum aliquid accessit a VICTORIO, dum habere cœpit aliquid Tui.

Namque per Regias gloriosius venas fluens Lactis egregius liquor, Heroicum permixtus, aut efformatus in sanguinem, amplum illud Cor jam ingressus, jam implens, altamque ad Mentem evectus, quantam ad magnitudinem ac altitudinem provectus est? quantam habet superbiendi causam quum cœpit & pars, & particeps esse VICTORII? Quantòque majorem dum unà cum Principe, qui per ipsum crescebat feliciùs, crescens, in gloriæ pleniori meridie, grandescit jam Majestate Regis ter-Inclyti.

Quem aliqua ex parte Tuum opus, immo èt Ejus opera, ex parte, Tua esse,

esse, gloriam hanc (nimiam fortè, sed veram) ambire potes: quum ea, quæ supra fidem ac admirationem omnem Heroica gerit & maxima, patretur quidem a Se-Ipso, quòd supra humanas vires & ordinem grandiora, tanquam Divino Numine; non tamen sinè parte aliqua Tuî, qua in illis gloriari Tu quòque potes, quibus inest Lac Tuum, illaque gloriæ parte frui, quam facit Educati adultior jam gloria ac magnitudo Nutrici suæ.

Quamquam magis Tua illa Laus est, quam Tibi jam ampliùs non facit Princeps, sed debet, & debemus etiam nos ipsi, quam Tibi Ipsa fecisti; eò animò, fidè, observantiâ, quibûs complexa; eâ vigilantia, operâ, cultu, quibûs operata; eâ denique felicitate, qua emerita es ingens illud munus, & difficilimum Regiæ Nutritionis.

Hinc Nutricis eximiæ laudem maximam consequuta inter Sabaudas Nurus occurris spectabilior, dum Te spectat Sabaudia tota ut assertricem, quòd sedulam adeò cultricem, Regiæ Vitæ, quam con-

fir-

firmatam, & a multiplici infantiae discrimine in columen quum plurimum debeat accuratiōi Tuæ, hanc honore rependit, amore, ac velut pietate erga Te sua.

Spectat in primis Princeps, qui, ac si redderet, gratias contulit semper cumulatifsimas: Tunc verò maximè spectasse visus est æquus priori merito, quum favens ultro novi collatione Ministerii; quum intelligens qualem Sui Nutricem gesseris voluit Cubiculariam, atque Pedissequam utrique Principi Augustæ, quibus adeò placuisti, ut Te non sinè sensu singulari dimiserint ultimò, & adhuc locorum distantia, & Solii altitudine a Te abesse Sua Clementia minimè patiatur.

Hanc habes Matrem, & in Matre tot laudes *Candidate Præstantissime*, dum gloriosissimi Lactis pars tanta es. Intelligis sanè quàm præclara dederit Tibi elementa vivendi, illa, qua gloriæ, virtutisque jam tum præformatus & Naturâ factus nascebaris, gliscens in Materno sanguine, emicans in lacte vis & magnitudo, qua potuit Ter-Magno Prin-

Principi Nutrix esse, Mater fuit Tui,
 & Mater Tui, postquam jam fuerat
 Principis Nutrix; ut majus quoddam
 decus, & Regale quidpiam hauriens,
 nobilitatem hanc non Tibi adventiciam,
 sed e Principe jam a Matre contractam,
 factamq; jam Tibi velut gentiliciam ha-
 beres.

Plurimum trahis a Sanguine, Cla-
 risque Majoribus, & a (b) Patre potissi-
 mum, qui propter singularem fidem
 adeò acceptus Regi, candore tam cha-
 rus Aulicis, officiis tam amicus, pro-
 bitate tam spectatus omnibus fuit.

Plurimum accessit a Fratribus, quorū
 Alterum (c) *Divinarum*, *Humanarum*-
 que Legum Laurus, Peritiāque Insignem
 Nostræ dedisse gloriantur Academiae,
 Quem dignitate statim excepit, mox
 auxit, Synisque Legati Theologum de-
 stinavit Roma, nunc tenet, & in Ma-
 ria-

(b) Jo: Baptista Fantinus.

(c) Ludovicus Fantinus J. U. & T. D.
 Xenodochii S. S. Mauricii & Lazari
 pridem Confessarius, nunc Romæ
 Canonicus.

riana-Majori Basilica Canonikum Beneficiatum voluit, dum parat majora, imino jam tribuit prope.

Alterum (d) quem Syndicū vigilantissimum Nostra habuit Universitas, Meritissimum Collegam habet Collegium: Quem suscepit Roma, servant Lutetiæ, ut Scientiam, quam Taurinum dedit, Italia auxit, Gallia perficiet, illi reddat unde suscepit, habeantque Lycea nostra & Cathedræ qualem optant, sperant, expectant Medicis Disciplinis apprimè excultum.

Alterū (e) denique ætatis viciniâ, ingenii congeneitate, mutuorumq; officiorum necessitudine magis, ita dixerim, Fratrem Tibi, Amiciorem mihi; de Cujus Animi, Morum, Alloquii, Dignitate, Candore, Suavitate, quam omnes suspiciunt, amant, laudant, quàm prolixius industriūque dicere vellem remuneratione Ejus in me Benevolentia. At una satis laudare, quæ una Ejus meritum coronare po-

(d) *Jos. Fantinus* Ph. & Med. Doct. Coll.

(e) *Paulus Fantinus* Th. Doct. Collegiatus, & Seminarii Præfectus.

potuit Divina Sapiencia, Theologia,
 quâ inter Eos eminet Viros, inter Quos
 eminere nihil potest nisi quod summum,
 Ejusque Collegii Pars est, Quod nihil
 admittit nisi consumatissimum. Laudat
 verò magis nemo, quàm qui Ipsum or-
 nat (f) Sanctissimus ille Pietatis, Religio-
 nis, Gravitatis Ordo, Qui Doctri-
 næ præstantiam, Virtutis splendorem,
 Religionis dignitatem, Auctoritate,
 Exemplo, Specie ipsa, sustinet, con-
 firmat, extollit. Tantæ inquam Sapien-
 tiæ, Consiliique Patrum Iudiciis, Te-
 stimoniis, Suffragiis laudari quantum
 est? quantum plus ornari Dignitate? Eâ
 nimirum, qua Præfectus est cui jam
 præerat virtute, Pietatis Scientiæque Se-
 minario; ut ad Majores conscendat Di-
 gnitates, quas longo Virtutis, Doctri-
 næ, Religionis specimine promeruit.

Præclara hæc quidem *Candidate*
Præstantissime, decora florentis Domus
 & Tuæ. At nullum ostentare sangui-
 nem potes nobiliorem Lacte Tuo,

vi.

(f.) Illustrissimum, & Reverendissi-
 mum Capitulum.

videlicet Regio, nec consanguinitatem
 efferre majorem illâ ferè Affinitate,
 quam cûm Principe adeptus a Lacte.
 Hoc unum esse quod summum, satis
 esse quod super volui decus Tibi, quod
 fecit Mater, immo quod Princeps fe-
 cit Lacte, auxit Clementiâ Suâ illi,
 quod in Tê eminet, Lacti, illi quæ a
 Lacte petita, eique non degener sanè
 Virtuti, quam propensiori semper ani-
 mo spectavit, gratiâ evexit, favoribûs
 fortunavit, Studiaque in-primis Tua,
 quod maximè Regium est, fovere,
 promovere, præmiis donare munifica
 liberalitate dignatus est.

Quodnam verò aut beneficium, aut
 præmium majus Virtuti Tuæ, quàm
 novum istud & præsens, quo Ejus im-
 pensâ, ac propriâ velut manu, qua
 conferre nisi maximum nequit, colla-
 tam habes hanc Lauream. Ipse Au-
 gustus & Mecænas Tuus hanc Tibi
SAPIENTIAM, & SAPIENTIS CO-
RONAMENTUM, NOBILITATEM,
DIGNITATEM, HOS PLAUSUS,
 hanc Laudem, hunc diem, elatiorem
 hanc

hanc Lauream fecit : Quam cum Re-
gis munere , præsidio , auspiciis , tra-
ditam , munitam , decoratam habeas,
nihil est quod optes ultra gloriosius im-
præfens , est quo majora aspires impo-
sterum , dum Tantæ Beneficentiæ po-
teris non ingratus audire .

*Perillustris Domini Laurentii Terranei
Medicinæ Doct̃oris disertissimam Oratio-
nem , & verè Lactea eloquentia redun-
dantem summa cum voluptate perlegi , &
in ea nihil reperi quod catholicæ fidei no-
ceat , aut puritatem morum offendat ; id-
circo dignam censeo Galaxiæ stellis , ne dum
publica luce . Taurini ex Collegio S. Dal-
matii die 25. Julii 1703.*

**Ita censeo ego D. Emanuel Arnaldus
Cler. Regularis S. Pauli , Li-
brorum Censor , & S. Officii
Consultor .**

(12)
The following is a list of the
names of the persons who
were present at the
meeting of the
Board of Directors
of the
College of
the
City of
New York
on the
11th
day of
January
1813.

Isaac C. Smith, President
John R. Smith, Secretary
James R. Smith, Treasurer
George R. Smith, Clerk

Terraneus, Laurentius

Orationes

Taurini 1707

Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek -- Med 1133#(Beibd.
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11268411-4